

Toekomstperspectief 2040

Noord-Hollandse Noordzeekust
13 februari 2018

'Ruimte voor rust en reuring'

INHOUD

	Voorwoord	5
o	Inleiding	7
1	De Noord-Hollandse kust	17
2	Aandachtspunten, trends en ontwikkelingen	19
3	Kaders & contouren	25
4	Omgang met plannen & projecten	35
5	Wenkend perspectief in ontwikkeling	37
	Bijlagen	69

VOORWOORD

De Noordzeekust is een gouden rand. Het is de grootste vrij toegankelijke ruimte van Noord-Holland, op veel plekken nog open en onbebouwd. Het landschap is uniek en van hoge kwaliteit. De afwisseling van zee, strand, duinen, parken en bossen, in combinatie met een sterk attractief aanbod van recreatieve voorzieningen en bebouwing, maakt de belevingswaarde van de kust groot. Zowel de bijzondere natuurlijke landschappelijke waarden, alsook de sterke economische waarde van de kust zijn van lokaal, regionaal en nationaal belang. De Noordzeekust is, na Amsterdam, dan ook nog altijd de grootste toeristische trekpleister in Noord-Holland. Vanwege deze aantrekkelijkheid van de kust is er echter sprake van een continue spanning tussen de vraag naar en ontwikkeling van recreatieve bebouwing en de unieke en beschermde natuur. Er is een maatschappelijke zorg dat het behoud van de waarden van de kust onder druk staat door een toename van recreatieve bebouwing in de kustzone.

Van Kustpact naar Toekomstperspectief Noord-Hollandse Kust

Als reactie op die zorg is begin 2017 het Landelijk Convenant Kustpact afgesloten. In het Kustpact is bepaald dat bij de kust betrokken partijen afspraken maken om nieuwe recreatieve bebouwing in het kustgebied beter te (be)geleiden: waar niet, waar wel en onder welke voorwaarden. Zij streven ernaar de openheid van de kust te behouden en te komen tot een goede balans tussen bescherming en behoud van de waarden van de kust enerzijds en de ontwikkeling van de kust anderzijds. Het Kustpact is uitgangspunt geweest voor het proces en het formuleren van het beleid. Onder recreatieve bebouwing verstaan wij in Noord-Holland alle gebouwen en bouwwerken met een recreatieve functie op het strand zoals: paviljoens, strand- en badhuisjes, sportaccommodatie en dergelijke, met uitzondering van reddingsbrigades. Dit Toekomstperspectief Kust is de opmaat naar de Noord-Hollandse uitwerking van deze opgave.

In Noord-Holland hebben partijen ervoor gekozen om eerst een gemeenschappelijk toekomstperspectief op te stellen en deze te vertalen in een zoneringsplan van achtereenvolgens het strand, de duinen en de binnenduinstrand. Het Toekomstperspectief Kust vormt daarmee de paraplu boven de drieluik Strand-Duinen-Binnenduinstrand.

Het Toekomstperspectief Kust beschrijft de landschappelijke en economische waarden van de gehele kuststrook, de geldende (wettelijke) kaders, trends en ontwikkelingen en geeft een ontwikkelstrategie die inzet op het versterken van de kwaliteit van onze Noord-Hollandse Kust. Van strand, via duinen tot en met de binnenduinstrand. Het bevat daarnaast een stip op de horizon, een wenkend perspectief (de 'formules') waar de partijen aan de kust in gezamenlijkheid, op de langere termijn naar streven. In dit Toekomstperspectief zetten we de natuur niet tegenover economie en recreatie, maar willen we ze combineren. De uitdaging is om uit te vinden op welke wijze beiden het meest van elkaar kunnen profiteren. Geen soft compromis maar een zichzelf versterkende combinatie van natuur en recreatie. Het is niet óf-óf, maar én-én. Het Toekomstperspectief Kust is een gezamenlijk product van alle bij de kust betrokken partijen. De kust is immers van ons allemaal. Diverse partijen hebben rechten, verantwoordelijkheden of bevoegdheden aan de kust die elkaar aanvullen en kunnen versterken. Geen enkele partij kan geïsoleerd of eigenstandig de invulling van de Noord-Hollandse kust bepalen. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om te staan voor de kwaliteiten en waarden ervan, deze te bewaken en te versterken. Samen staan we sterk en maken we ons sterk voor de Noord-Hollandse kust.

O

INLEIDING

Samenwerken voor de kust met verschillende verantwoordelijkheden

De kust is van ons allemaal. We genieten ervan, we maken er gebruik van en we stellen er bepalingen voor op. Alles vanuit verschillende invalshoeken, vanuit verschillende belangen en alles ten behoeve van die kust. Zo komt het voor dat bij een ontwikkeling, of dit nu natuur of bebouwing betreft, men verschillende overheden tegenkomt: bijvoorbeeld bij de waterbeheerders in verband met de waterveiligheid, de gemeente vanwege het bestemmingsplan en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), de provincie omdat het een natuurgebied betreft, et cetera. De taken en bevoegdheden liggen in elkaars verlengde en vullen elkaar aan vanuit ieders eigen expertise. Samen vormen ze één geheel en kan een wijziging in bijvoorbeeld beleid bij de één een doorwerking hebben voor de ander. Gelet op de gezamenlijke en integrale opgave, die de uitwerking van het Kustpact behelst, ontstaat er door met elkaar te werken een gedeeld eigenaarschap en kunnen betere resultaten worden geboekt, zoals deze gezamenlijk opgestelde Toekomstperspectief Kust en zonering laten zien. Samen zijn we eigenaren van een goed uitgebalanceerde kust.

Verschillende actoren, verschillende taken en bevoegdheden

Gemeenten

Als geen ander weet de gemeentelijke overheid wat er lokaal nodig is. Ook op het terrein van de fysieke leefomgeving en ten aanzien van de openbare orde en veiligheid. De gemeentelijke overheid is het eerste aanspreekpunt voor burgers en bedrijven. Om de bebouwing en het gebruik ervan ook in het kustgebied goed te begeleiden zijn per gemeente beleidskaders, strand- en welstandsnota's, structuurvisies, bestemmingsplannen en een APV opgesteld. Hier zijn democratische processen aan vooraf gegaan. Tevens zijn gemeenten verantwoordelijk om activiteiten en evenementen te toetsen, te beoordelen en te zoneren. Zij geven als bevoegd gezag onthefingen en vergunningen af.

Waterbeheerders: waterschappen en Rijkswaterstaat

De zee, het strand, de duinen, ze maken deel uit van de belangrijke waterstaatswerken 'De Noordzee' en 'De Primaire Waterkering'. Zó belangrijk, dat beheer en gebruik ervan zijn gereguleerd in de Waterwet, inclusief de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving Waterbesluit, Waterregeling en de verordeningen van provincies en waterschappen. De wet is onder andere gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen in het achterland, de bescherming en verbetering van kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies door de watersystemen. Het gebruik van de waterstaatswerken door derden, zoals voor het plaatsen van bouwwerken op het strand of in de duinen, is niet mogelijk of alleen onder de voorwaarden die door de waterbeheerders aan het gebruik worden gesteld. Bij instemming door de waterbeheerders worden deze voorwaarden opgenomen in de door de waterbeheerders af te geven watervergunning. Voor de Noordzee inclusief het strand, in beheer bij Rijkswaterstaat, is dat geregeld in het Waterbesluit, de Waterregeling en het Uitvoeringskader Vergunningverlening Kust. Rijkswaterstaat stelt jaarlijks geactualiseerde kustlijnkaarten vast, die zijn te vinden op hun website.

Voor de primaire waterkering aan de Noordzeekust, inclusief strand en vooroever, staan de regels in de keur van de waterschappen. De dynamiek van de kust en het klimaat met een continu stijgende zeespiegel veranderen het kustlandschap op korte

en lange termijn. Calamiteiten op de Noordzee en de kust kunnen een bedreiging vormen voor de waterkering en de kwaliteit van water, zeebodem, strand en duinen. Waterbeheerders dienen vanuit hun verantwoordelijkheden in te kunnen spelen op deze veranderingen en calamiteiten door onder andere het uitvoeren van zandsuppleties voor het in stand houden van het zandig systeem, het uitvoeren van dynamisch kustbeheer, het mee laten stijgen van het kustfundament met zeespiegelstijging en de mogelijkheid te bieden aan inspecties en hulpdiensten zich ongehinderd over het strand te kunnen verplaatsen.

Duurzaam beheer van de waterstaatswerken brengt een regulering van het medegebruik van Noordzee, strand en duinen met zich mee. Dit kan de beschikbare ruimte voor het ruimtelijk gebruik op de van nature smalle stranden en hier en daar smalle duinen van Noord-Holland beperken of ruimtelijk gebruik zelfs onmogelijk maken:

- in dwarsrichting (oost-west) bepaalt de door Rijkswaterstaat gestelde obstakelvrije zone nabij de hoogwaterlijn ('calamiteitenstrook') enerzijds en de door de waterschappen bepaalde obstakelvrije zone nabij de duinvoet anderzijds de beschikbare ruimte voor bouwwerken op het strand;
- in kustlangse richting (noord-zuid) is er vanuit het duurzaam beheer onderscheid te maken in gebieden waar bepaalde typen bebouwing of natuurdoelen juist gewenst of ongewenst zijn. Om negatieve effecten van bebouwing op de waterkering te beperken, zijn er bijvoorbeeld in het beleid van de waterschappen maten opgenomen voor onderlinge afstanden tussen strandbebouwing en de afstand vanuit de duinvoet.

Provincie

Voor het uitwerken van het Kustpact heeft de provincie de rol als procesregisseur gekregen. Hieraan geeft zij invulling door met de betrokken organisaties in een gezamenlijk proces een Toekomstperspectief en een zoneringsplan voor de Noord-Hollandse Kust op te stellen. Ruimtelijke ordening is een kerntaak van de provincie. De kust is een regio-overstijgende integrale opgave die ook provinciale belangen raakt zoals opgenomen in onder andere de Structuurvisie 2040, Provinciale Ruimtelijke Verordening en Provinciale Milieuverordening, maar die tevens voortkomen uit wetgeving zoals de Wet ruimtelijke ordening, het Besluit Algemene Regels Ruimtelijke Ordening, Wet milieubeheer, Europese wetgeving, et cetera. Ten aanzien van het Kustgebied gaat het onder andere om natuurbehoud en -ontwikkeling (Natura2000 en Natuurnetwerk Nederland), de kwaliteit van het landschap en het regionaal afstemmen van stedelijke ontwikkelingen, de grondwaterbeschermingsgebieden en de aardkundige gebieden. Het gaat om het zoeken naar een goede balans tussen economische ontwikkeling en landschappelijke kwaliteit.

Terreinbeherende Organisaties

Duurzaam beheer en in stand houden van ons natuurlijke erfgoed en landschap voor de kenmerkende biodiversiteit aan de kust is de rol van de terreinbeherende organisaties. Waar de natuur het toelaat wordt er ruimte gegeven aan de mens om te kunnen recreëren en te genieten van dit grootste aaneengesloten natuurgebied van Nederland. De organisaties werken vanuit verschillende bevoegdheden als beheerder en/of eigenaar. Per gebied en terreineigenaar kan deze basispositie en/of opdracht verschillen van vereniging, stichting, drinkwaterbedrijf tot verzelfstandigd overheidsorgaan. Dit kan gaan van uitsluitend beheerder van delen van het duingebied

tot eigenaar van het gehele natuurgebied (soms inclusief strand). Nagenoeg alle duingebieden zijn aangewezen als wettelijk beschermd Europees natuurreservaat (Natura2000). Binnen deze gebieden wordt er gewerkt als gastheer en handhaver van de per terreinbeheerder specifieke toegangsvoorwaarden. Op het strand zijn de terreinbeheerders betrokken als raadgever bij vergunningverlening, eigenaar en of belangenbehartiger. Het voorkomen of beperken van negatieve effecten vanuit externe ontwikkelingen op de aanwezige natuur staat hierbij centraal. Dit vanuit een lange beheergeschiedenis en lokale kennis.

Status en totstandkoming Toekomstperspectief

Dit Toekomstperspectief is niet zomaar een document en ook niet zomaar een wensbeeld van een enkele belanghebbende of een overheidsorgaan. Het is een visie die is bedacht en opgesteld door samenwerking van 27 verschillende partijen: de kustgemeenten Zandvoort, Bloemendaal, Velsen, Beverwijk, Heemskerk, Castricum, Bergen, Schagen, Den Helder en Texel, de Provincie Noord-Holland, de waterschappen Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Hoogheemraadschap van Rijnland, Rijkswaterstaat West-Nederland Noord, drinkwaterbedrijven Waternet en PWN waterleidingbedrijf Noord-Holland, Staatsbosbeheer, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland, RECRON, Strand Nederland, ANWB, HISWA, Koninklijke Horeca Nederland, LTO Noord, Stichting Duinbehoud en Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland. In december 2016 is het gezamenlijk proces van co-creatie onder regie van de Provincie Noord-Holland gestart om te komen tot een gemeenschappelijke visie om de diversiteit en kwaliteit van de kust nu en in de toekomst te behouden, te beschermen en beter te benutten en te ontwikkelen. Duidelijk was, gelet op de maatschappelijke vraag naar een goede balans tussen recreatie en natuur, dat een simpele optelling van bestaande beleidskaders niet volstond; een nieuw, integraal en landschapsversterkend en wenkend perspectief was nodig.

De analyse van de huidige kustbebouwing is de basis voor dit Toekomstperspectief. Daarnaast zijn de huidige beleidskaders, wet- en regelgeving en (lokaal) ruimtelijk beleid en bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het Rijk, Rijkswaterstaat, de waterschappen, gemeenten en Provincie Noord-Holland het vertrekpunt geweest (zie bijlage 3). Het Toekomstperspectief beweegt zich binnen dit geldende wettelijke kader, zoekt én vindt hierin de kansen en mogelijkheden om zowel de natuur als de economie te versterken en de kwaliteit van de kust verder uit te bouwen. Inhoudelijk vormt de Strategische Agenda Kust (2012), verankerd in de Nationale Visie Kust (2013), het vertrekpunt voor dit Toekomstperspectief. In dit beleidsstuk zijn globaal de waarden, karakteristieken, belangen en opgaven voor het kustgebied voor de lange termijn omschreven die ook voor dit Toekomstperspectief een belangrijke basis vormen.

Aan staand beleid en regelgeving liggen reeds waardevolle democratische besluitvormingsprocessen ten grondslag waar goed mee om dient te worden gegaan. Zodoende geeft het een vertrekpunt voor een nieuwe visie op het kustgebied, met een zekere mate van flexibiliteit mocht de maatschappelijke context om een andere invulling vragen. De Noord-Hollandse uitwerking is dus uitdrukkelijk een visie en geen op zichzelf staand juridisch-planologisch instrument. Het is een bouwsteen voor de (aanstaande) Omgevingsvisies en een gemeenschappelijk product van alle bij de kust betrokken partijen. De verdeling van de huidige bestuurlijke bevoegdheden blijft

daarbij ongewijzigd. Omdat het kustgebied verder strekt dan Noord-Holland is voor deze uitwerking van het Kustpact ook gekeken naar de wijze waarop de Provincies Zeeland en Zuid-Holland het hebben opgepakt. Zeeland staat nieuwe recreatieve bebouwing op strand en duinen niet toe en regisseert de recreatieve ontwikkelingen richting ‘aandachtsgebieden’ in de binnenduinrand. Zuid-Holland heeft besloten tot het grotendeels aanwijzen van het strand als Natuur Netwerk Nederland (NNN) gebied. Dit betekent dat zij restrictief omgaan met nieuwe recreatieve bebouwing. Het vergezicht dat het Toekomstperspectief voor de Noord-Hollandse Kust biedt reikt tot 2040. In de periode daarnaartoe zullen de samenwerkende partijen zorgdragen voor de uitvoering van het Toekomstperspectief binnen de bevoegdheden en met de mogelijkheden die zij daartoe hebben. Indien nodig worden hiertoe door de partijen nadere afspraken gemaakt. Het gestelde in het Toekomstperspectief Kust zullen partijen in acht nemen bij ontwikkelingen in het kustgebied. Het monitoren van de voortgang en een evaluatie liggen hierbij in de rede. In ieder geval worden er, naast het vertalen van het Toekomstperspectief in het ruimtelijk beleid, in een gezamenlijk proces nadere uitwerkingen opgesteld voor het strand, de duinen en de binnenduinrand. Ook hier gaat het om de beantwoording van de vraag hoe te komen tot een optimale ontwikkeling met een juiste balans voor natuur en (recreatieve) economie. Deze uitwerkingen zullen concreter zijn dan het vergezicht van het Toekomstperspectief en mogelijk eerder gerealiseerd zijn dan 2040 of aanpassing behoeven op grond van een gewijzigde maatschappelijke context. Voor de looptijd van deze uitwerkingen wordt dan ook voorgesteld de termijn van het Kustpact te volgen: 2025. Deze uitwerkingen zullen door partijen verwerkt worden in het juridisch planologisch instrumentarium. De (strand)zoning betreft afspraken die provincie en gemeenten in hun beleid (verordeningen, bestemmingsplannen) gaan verankeren. Gemeenten zullen bij het maken van een nieuw bestemmingsplan, maar ook bij het afwijken van een bestemmingsplan, rekening houden met de nieuwe strandzoning. De Provincie Noord-Holland zal de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) hierop aanpassen, in ieder geval waar het een aanpassing van de jaarrondzoning betreft. Als onderdeel van het gezamenlijk proces wordt een evaluatie voorgestaan in 2021. Uit die evaluatie zal moeten blijken wat de stand van zaken is ten aanzien van de uitvoering van het Toekomstperspectief en haar uitwerking(en). Ook dan speelt de maatschappelijke context een rol en gaat het mogelijk om een herijking van de gezamenlijke visie. Voor de uitwerkingen van het Toekomstperspectief betekent het dat duidelijk moet zijn welk(e) doel(en) voorzien zijn in 2025.

Samenwerkingsagenda en Convenant Noord-Hollandse Kust

Het gezamenlijk opstellen van een perspectief is één, het gezamenlijk realiseren ervan is twee. Om die reden wordt, naast de uitwerkingen voor het Strand, Duinen en Binnenduinrand, een Samenwerkingsagenda opgesteld. In die agenda worden de afspraken opgenomen die betrokken organisaties maken voor de uitvoering van het Toekomstperspectief Kust 2040 en de uitwerkingen ervan. Het gaat dan bijvoorbeeld om de hierboven genoemde evaluatie in 2021, afspraken over de verdere samenwerking en onderwerpen die nog nader uitgewerkt moeten worden. Ten aanzien van dit laatste gaat het in elk geval om:

- dynamisch kustbeheer en zandsuppleties;
- onderzoek naar mogelijkheden om (delen van) Natuurstranden toevoegen aan het NNN;

- het gebruik van het strand in de vorm van een gedragscode;
- duurzaamheid & innovaties versus de tijdelijkheid van vergunningen;
- stroomlijning samenwerking overheden (bijvoorbeeld ten aanzien van vergunningen).

Deze agenda wordt in gezamenlijkheid door de bij het Toekomstperspectief Kust betrokken partijen opgesteld. Met het Convenant Noord-Hollandse Kust wordt de bereikte overeenstemming over Toekomstperspectief Kust 2040, Strandzonerings 2025 en de Samenwerkingsagenda tussen partijen vastgelegd.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 van het Toekomstperspectief beschrijft de kenmerken van de Noord-Hollandse kust. Hoofdstuk 2 beschrijft de aandachtspunten, relevante trends en ontwikkelingen en ambities. Hoofdstuk 3 beschrijft vervolgens de uitdaging, strategie en algemene ontwikkelprincipes (contouren). In hoofdstuk 4 is de omgang met plannen en projecten beschreven. Hoofdstuk 5 beschrijft de stip op de horizon, het wenkend perspectief voor de gebiedsdelen. De gebiedsbeschrijvingen geven de richting aan van het toekomstig medegebruik van de waterkering met ruimte voor natuurbeheer en recreatieve bebouwing. Daarin is ter inspiratie ook een intermezzo opgenomen met optimalisaties van mogelijke, toekomstige constellaties van strandbebouwing die een andere omgang en inrichting van het strand verkent. Dit hoofdstuk 5 heeft nadrukkelijk nog een andere status dan de andere hoofdstukken in dit Toekomstperspectief en is bedoeld ter inspiratie en doorkijk naar 2040 en zal pas definitief worden nadat ook duinen en binnenduintrand zijn uitgewerkt. Tenslotte zijn bijlagen opgenomen over de waardering van het kustproduct (bijlage 1), natuurbeschrijving (bijlage 2) en de betrokken partijen en kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de kust (bijlage 3).

DE NOORD-HOLLANDSE KUST

Noord-Holland wordt aan drie kanten omgeven door grote wateren: de Noordzee, de Waddenzee en het Marker- en IJsselmeer. De kusten hiervan zijn divers en vanuit ecologisch, economisch, cultuurhistorisch, landschappelijk en ruimtelijk oogpunt van grote waarde. Het grotendeels aaneengesloten Noordzeekustgebied is zeer gevarieerd met stranden, glooiend duingebied, graslanden, strandwallen en achterliggende cultuurgronden en inliggende bebouwde kernen. De variatie aan natuurlijke overgangen onder invloed van het getij, hoogte, voedselrijkdom, zout, brak en zoet water, kalkrijk en -arme bodem geven een grote verscheidenheid aan condities en leefgemeenschappen voor flora en fauna. De kust is een landschap waar met plezier gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt. Een landschap met unieke natuurwaarden waar zowel toeristen vanuit de regio als van daarbuiten op af komen. Voor een dagje naar het strand, een wandeling door de duinen, horecabezoek of een fietstocht langs buitenverblijven. Aan de kust informeren natuurorganisaties en drinkwaterbedrijven bezoekers over de natuur- en landschapswaarden en hun werkzaamheden in het gebied. Tegelijkertijd wordt hier geld verdiend aan recreatie en toerisme: (lokale) ondernemers vervullen de behoefte van de bewoners én de gasten als het gaat om eten, drinken, feesten en slapen. Aan de kust gaan natuur, recreatie en toerisme hand in hand; we genieten ervan en we verdienen er aan. Een gebied waar natuur en recreatie niet zonder elkaar kunnen. Waar gerecreëerd wordt omdat er natuur is, waar draagvlak voor natuur is, en waar de inkomsten vanuit de recreatie ingezet (kunnen) worden om de natuur te behouden en zelfs te versterken.

Eenheid en Verschil

De duinen met allerlei beschermde functies zijn drager van de Noordzeekust. Nodig voor waterveiligheid, drinkwaterwinning, bodemarchief en als aaneengesloten natuurgebied. Beschermingsregimes als Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000 beschermen expliciet de ecologische waarden van natuurgebieden en aantasting van enkele specifieke soorten, en impliciet het beeld en gebruik, de stilte en rust. Het strand is deels niet beschermd waardoor er veel activiteiten mogelijk zijn. Natuur en natuurbescherming vormen de basis voor de eenheid van het kustgebied. Maar er is ook verschil: de duinen 'figureren' in verschillende kustlandschappen. Ook de kernen en badplaatsen in het kustgebied zijn verschillend van aard, schaal, kleur en karakter. Deze noties vormen de basis voor het onderscheiden van vijf kustlandschappen in de Strategische Agenda Kust. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen bieden kansen om de diversiteit van de kust te vergroten en een bijdrage te leveren aan de beleving én de kwaliteit van het landschap en de natuur. Om te voorkomen dat ze een bedreiging vormen voor de rust, natuur, ongereptheid en de diversiteit van de kust is zorgvuldigheid en aandacht nodig. Op dit moment speelt het gevaar van unificatie in het aanbod van (verblijfs)recreatie: overal langs de kust dezelfde (soort) strandpaviljoens van dezelfde omvang, dezelfde strand- en badhuisjes, in vergelijkbare configuraties. Het laatste decennium verschijnen meer en grotere strandpaviljoens en strandhuisjes (ook voor commerciële verhuur) en er zijn continu plannen voor nog meer verblijfsaccommodaties. Dit biedt de regio kansen maar dwingt ons ook om slimme keuzes te maken, omdat naast de toename van het volume ook op plekken de kwaliteit van het aanbod en omgeving onder druk staat. Het toenemende toerisme, de groeiende recreatiedruk en klimaatverandering zetten de natuurwaarden onder druk. Hierop moeten én zullen we reageren en anticiperen.

AANDACHTSPUNTEN, TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De kust is krachtig en prachtig. De kwaliteiten zijn over het algemeen hoog en onderscheidend. Maar behoud, laat staan versterking van kwaliteit en landschap is niet vanzelfsprekend en gaat niet automatisch. We zien trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de kust en kansen die we niet onbenut willen laten. In onderstaande uiteenzetting worden de huidige aandachtspunten alsook de relevante trends, ontwikkelingen en ambities benoemd.

Ten aanzien van de waterveiligheid

- Voor het reguliere beheer- en onderhoudsprogramma is het noodzakelijk om op de zeespiegelstijging te anticiperen en maatwerk te leveren. Of de zandige kust door klimaatverandering vraagt om meer zand en in welke mate, nu en in de toekomst, wordt momenteel onderzocht in het onderzoeksprogramma Kustgenese 2.0. Rijkswaterstaat voert vanuit het oogpunt van de waterveiligheid met zandsuppleties het onderhoud aan de kustlijn en het kustfundament uit op een zo efficiënt mogelijke manier. Het handhaven van de basiskustlijn is daarbij het leidende principe. Vanuit recreatief - of natuur oogpunt bestaan er soms wensen voor een andere verdeling van het zand. Zo is er op sommige plekken met dynamisch kustbeheer (ten behoeve van natuur en een gevarieerd duinlandschap) minder behoefte aan zand. Bij de kustplaatsen is er juist een grotere zandbehoefte voor bredere stranden ten behoeve van recreatie.
- De strook tussen Den Helder en Petten kampt op de lange termijn met kustverdedigingsproblemen. Waterveiligheid vraagt hier altijd aandacht vanwege de zeespiegelstijging, de erosieve kust, de geul voor Den Helder en de smalle rij duinen. In de Strategische Agenda Kust onderscheiden gebieden Parkduinen tot Oase is dit geen direct issue, maar gaat het met de tijd wel weer spelen.
- Een continue stijgende zeespiegel vraagt om het laten meegroeien van de kust. De kust is daarmee een steeds veranderend en ademend landschap. Hier past een flexibele soort strandbebouwing. Strandbebouwing is buitendijkse bebouwing. Natuur is hier de hoofdrolspeler en de mens is te gast. Hier moeten we altijd rekening houden (randvoorwaardelijk) met natuurlijke omstandigheden (storm en afslag). De dynamiek van het gebied is altijd leidend. Belangrijke notie: passen onze bouw/recreatiedromen wel in onze eroderende kustlijn? Eén fikse storm en de strandbebouwing of een deel daarvan verdwijnt in zee.

Ten aanzien van de wetgeving, drinkwatervoorzieningen en natuur

- De duinen zijn in Noord-Holland de belangrijkste zoetwaterbron. Deze gebieden worden beschermd en duurzaam beheerd, zodat deze zoetwatervoorkomens niet uitgeput raken en de drinkwatervoorziening ook voor de toekomst wordt veiliggesteld. In gebieden rond Bergen, Noord- en Zuid-Kennemerland, Amsterdamse Waterleidingduinen wordt grondwater gewonnen voor de productie van drinkwater. De kwaliteit van het grondwater wordt in grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden beschermd vanuit de provinciale milieuverordening.
- Er is een wens om delen van de kust vrij te houden van recreatieve bebouwing ten behoeve van ecologische ontwikkeling.
- De biodiversiteit neemt af, en de provincie heeft nog een opgave om stukken NNN te realiseren en zo de natuur robuust en zoveel mogelijk aaneengesloten te maken om de leefgebieden van dieren en planten te vergroten. Om de biodiversiteit te vergroten zoekt de provincie ook juist buiten de natuurgebieden naar verbetermogelijkheden.

- Op grensgebieden/eigendomsgrenzen van natuur zijn verschillende spelers actief die elkaar niet altijd betrekken bij ontwikkelingen. Er kunnen hierdoor problemen ontstaan naast natuurgebieden.
- N2000 beschermt enkele hele specifieke soorten in de duingebieden en de Noordzee ten noorden van Bergen. Het NNN beschermt gebieden en verbiedt aantasting daarvan. Het strand is voor het grootste deel niet beschermd met N2000 en als NNN waardoor op de strandstrook veel activiteiten mogelijk zijn.
- Aanvragen voor bebouwing komen één voor één binnen en worden per aanvraag beoordeeld op hun impact op het gebied/natuur. Per aanvraag is die steeds zo klein dat bouw vergunbaar is, terwijl de impact van alle bebouwing tezamen groter is en significant negatief zou kunnen zijn. Waarden als openheid, landschap en de belevingswaarde worden niet beschermd, terwijl vanuit het Kustpact en de samenleving deze waarden belangrijke redenen zijn om het strand open te willen houden.
- De werking van de regimes is generiek en daarmee unificerend hetgeen zich moeizaam verhoudt tot een gedifferentieerd, veelzijdig landschap. De beschermingsregimes vertrekken vanuit een juridische insteek terwijl er wellicht meer sturing op kwaliteitsverbetering en -verschillen gewenst zou zijn.

Ten aanzien van recreatie en recreatieve ontwikkelingen

- De kust en het recreatieve aanbod wordt door bezoekers hoog gewaardeerd. Het herhalingsbezoek aan de Noordzeekust is groot.
- Er bestaat een noodzaak tot continue kwaliteitsverbetering, ook van het bestaande aanbod, om te kunnen blijven inspelen op veranderende wensen en behoeften van bezoekers.
- Recreatie ondernemers spelen (vanuit economisch belang) in op kwaliteit, duurzaamheid en op de natuurwaarden van de directe omgeving, waar bezoekers ook voor komen. Er is bereidheid om te investeren in de beleving van de natuur en bij te dragen aan de onderlinge samenhang van het kustgebied.
- Er is een maatschappelijke zorg dat het behoud van de waarden van de kust onder druk staat door een toename van recreatie en bebouwing in de vorm van onder andere strandhuisjes en recreatieparken. De vele ontwikkelingen rond verblijfsrecreatie vragen om een goede regionale afweging en afstemming. Het toerisme groeit en vraag en aanbod dienen goed in balans te zijn. Het creëren van (ontwikkel)schaarste draagt bij aan zowel de kwaliteiten van de regio als die van de verblijfsrecreatieve sector (zorgt voor hogere bezettingsgraad en nodigt eerder uit tot investeringen).
- Op sommige plekken wordt de kwaliteit van het aanbod slechter, is de bebouwing verouderd en voldoet niet meer aan de wensen van de gast. Daarnaast ontstaat aan de kust het gevaar van unificatie in het aanbod, bijvoorbeeld door transformatie van campings naar bungalowparken.
- Vanuit het MRA-gebied neemt de woning- en recreatiedruk op de kustlandschappen Metropool, Oase en in mindere mate Parkduinen toe. Wonen en recreëren zullen hier met elkaar de strijd om de ruimte voeren, met als risico dat niet alleen de drukke gebieden drukker zullen worden, maar ook de rustige gebieden druk gaan worden. De Kop heeft te maken met demografische krimp en heeft daardoor een andere relatie met en mogelijk zelfs een afhankelijkheid van toerisme en toeristische voorzieningen.

- Ook de toenemende vergrijzing is relevant. Deze biedt kansen voor de toeristisch-recreatieve sector als doelgroep met veel tijd en middelen. Het dwingt ons ook om in het algemeen goed na te denken over de toegankelijkheid van onze kust(opgangen), ook voor mensen met een fysieke beperking.
- De vraag naar recreatiewoningen blijft groeien zowel vanuit de toerist (toerisme blijft een groeisector) als de investeringsmarkt (beleggingsobject).
- Er is vraag naar groter, luxer, meer comfort, maar ook naar klein, authentiek en lokaal. We zien een tendens naar plattelandstoerisme bijvoorbeeld 'logeren bij de boer'. Ook is er een trend naar commercialisering (vakantieverhuur) van de strandhuisjes. Waar deze tot voor kort een aloude traditie van uitsluitend eigen gebruik en een ons-kent-ons sfeer kende, worden ze steeds meer commercieel aangeboden en verhuurd door verhuurorganisaties en particuliere verhuur. Het strandseizoen wordt langer; de huisjes lijken soms bijna jaarrond op het strand te staan. Dit verhoogt de druk op de huisjes en de omliggende natuur. Er vindt een functieverbreiding van de paviljoens plaats (wellness, sport, kinderopvang) en steeds meer groepsactiviteiten zoals bedrijfsuitjes worden op het strand gehouden. Opkomst en toename van durfsporten, evenementen en feesten is waarneembaar. Veranderingen in ons recreatiegedrag (van een 'dagje naar het strand' naar 'dineren en feesten op het strand') hebben invloed op het uiterlijk van de kustdorpen en leiden tot meer verkeersbewegingen. Het seizoensgebonden gebruik van het strand verandert, de roep om jaarrond recreatievoorzieningen is in populaire badplaatsen groot. De druk op de kust neemt toe en het gebruik verandert. Vakantieparken worden bijvoorbeeld omgevormd tot luxe chaletparken.
- Gebiedspromotie en -marketing, waarbij profilering vanuit de identiteit van een gebied plaatsvindt, worden door een heel aantal kustgemeenten steeds meer en gericht opgepakt.
- Tot slot zien we trends in bouwstijlen. Bebouwing die vroeger in 30 jaar werd afgeschreven, kan vandaag de dag binnen 10 jaar worden afgeschreven. Er is een streven naar duurzaamheid (als voorloper van circulaire bouw) in combinatie met flexibele en verplaatsbare bouwwerken. Een voorbeeld hiervan zijn de zogenaamde Tiny Houses.

Met bovenstaande trends, ambities en aandachtspunten moeten en willen we in Noord-Holland iets. Iets in combinatie met wat er nu al is aan de kust en wat er nu mag aan de kust (de wettelijke kaders). Slim combineren van bestaande kwaliteiten en de trends en ambities inlossen, zodanig dat deze de kracht, de kwaliteit en de diversiteit van de kust versterkt voor nu en in de toekomst. Op zoek naar hoe natuur en recreatie elkaar kunnen versterken op basis van beleefbaarheid en toegankelijkheid. Waar we zowel ruimte voor natuur als voor recreatieve ontwikkelingen creëren. In Noord-Holland hebben wij de sleutel hiertoe gevonden in een aantal 'algemene ontwikkelprincipes' (zie Hoofdstuk 3) die gelden voor de gehele kust. Daarnaast zijn in een nadere specificering per gebied gebiedsonderscheidende uitwerkingen gemaakt in de vorm van formules. Immers, niet elke gebied is hetzelfde en het effect van één en dezelfde maatregel kan in het ene gebied anders en meer of minder wenselijk zijn dan in het andere gebied.

3

KADERS & CONTOUREN

Uitdaging

De uitdaging van de Kustontwikkeling zit in het vinden van de juiste balans tussen rust en reuring, tussen economie en ecologie, tussen behoud van kwaliteiten en het ontwikkelen van nieuwe, tussen een eigentijds recreatief product en de bescherming van het landschap. Waar natuurbehoud en biodiversiteit in stand blijven of zelfs versterkt worden zonder dat de kust 'op slot' gaat. Waar bescherming van natuur en landschap en recreatieve behoefte en -mogelijkheden in de natuur beter op elkaar afgestemd zijn. Waar de kustplaatsen zich kunnen aanpassen aan nieuwe trends en klantwensen op het gebied van recreatie en toerisme, zonder dat dit ten koste gaat van het gevoel van rust en ruimte en aansluit en bijdraagt aan de kwaliteiten en identiteit van het gebied. Eén van de opgaven voor de komende jaren is om de toegenomen vraag naar en het aanbod van verblijfsrecreatieve voorzieningen en dagrecreatie, gegeven de landschappelijke waarde van de kust, op een zorgvuldige manier in goede banen te leiden. Niet alles kan nu eenmaal overal.

Gezien wat er is, wat er mag en wat er op de kust af komt gaan we op zoek naar algemene ontwikkelprincipes en strategieën ter versterking van de kwaliteit ervan. In dit hoofdstuk worden de generieke principes en ontwikkelstrategieën uiteengezet. In het laatste hoofdstuk worden ze nader gespecificeerd en genuanceerd in een 4 x 5 matrix, waarbij de vier landstroken (strand, duinen, kernen en binnenduinrand) worden geprojecteerd op de vijf deelgebieden uit de Strategische Agenda Kust (Eiland, Kop, Parkduinen, Metropool aan zee, Oase). De zee(bebouwing) wordt hierbij buiten de scope gehouden.

In dit Toekomstperspectief onderkennen we twee dominante ontwikkelstrategieën:

- Natuur: herstellen waar moet, beschermen waar nodig, versterken waar kan, beleven waar mogelijk.
- Economie: herontwikkeling waar nodig, versterken waar kan, ontwikkelen waar mogelijk.

In het kustgebied zet Noord-Holland in op kwaliteit en diversiteit. Ondernemers, overheden, bewoners en andere betrokkenen bij de kust moeten daarom gezamenlijk keuzes maken welke ontwikkelingen passend zijn in het gebied en welke ook elders of op een andere manier kunnen plaatsvinden. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die de kwaliteit en identiteit kunnen versterken, vertaald naar de passende samenhang, vorm, schaal, maat en hoeveelheid waar de regio afspraken over maakt.

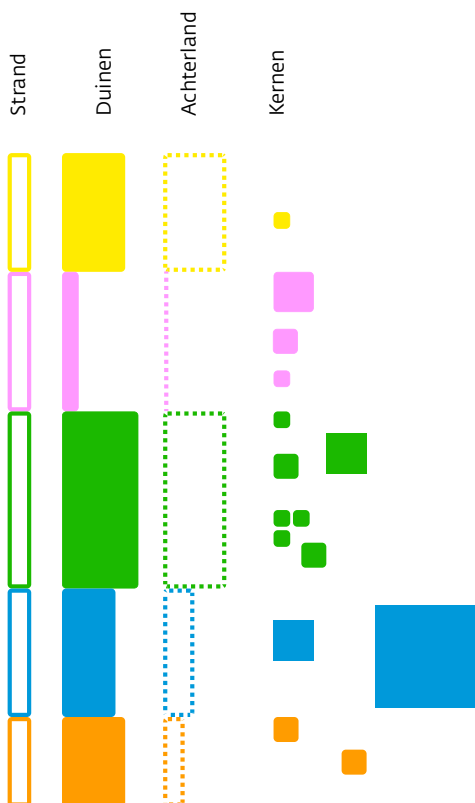
Kaders vanuit het Kustpact

Vanuit het Kustpact zijn de volgende kaders meegegeven (citaat):

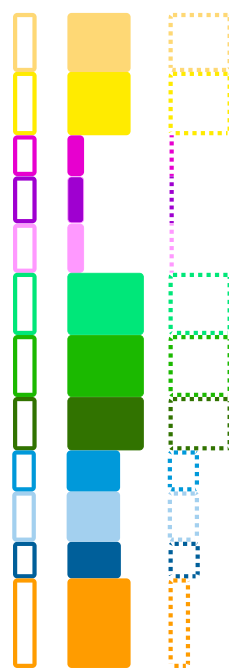
- Nieuwe bebouwing voor recreatieve functies in de kustzone moet altijd passen binnen de randvoorwaarden van waterveiligheid, drinkwatervoorziening en natuurbehoud.
- Ruimtelijke ontwikkelingen dienen te worden gezien in samenhang met de landschappelijke kwaliteit van de kustzone.
- Nieuwe recreatieve ontwikkelingen met een ruimtebeslag in de kustzone moeten bijdragen aan het behoud en — indien mogelijk — de versterking van de kwaliteit van de kustzone en mogen niet leiden tot aantasting van de kernkwaliteiten en collectieve waarden van de kustzone.
- Nieuwe recreatieve bebouwing op het strand en in de duinen worden geconcentreerd in reeds bebouwde gebieden en reeds vergunde ontwikkellocaties.

5 kustlandchappen

x 4 eenheden

x locale kenmerken

- smal - natuur
- breed - toerisme
- breed - stad
- smal - vakantie
- breed - dorp
- breed - bos
- smal - zeedorp
- breed - station
- industrie - natuur
- metropool - massa
- metropool - natuur

- Vervangende nieuwbouw en een eventuele uitbreiding, nodig voor kwaliteitsbehoud en een duurzame bedrijfsvoering in de toekomst blijft voor bestaande bedrijven mogelijk, uitgaande van de vóór de inwerkingtreding van het Kustpact bestaande rechten en alleen in geval de nieuwe recreatieve ontwikkelingen met een ruimtebeslag in de kustzone bijdraagt aan het behoud en, indien mogelijk, de versterking van de kwaliteit van de kustzone en niet leidt tot aantasting van de kernkwaliteiten en collectieve waarden van de kustzone versterken.

Kaders vanuit waterveiligheid

Ten aanzien van waterveiligheid zijn de volgende kaders gesteld:

- Primair heeft de kust tot doel de achterliggende dorpen te beschermen. Waterveiligheid is daarmee randvoorwaardelijk voor nieuwe ontwikkelingen. Net als drinkwaterwinning en natuurbehoud.
- Voldoende zand in het kustfundament geeft rekenkundig aan dat de waterveiligheid op orde is. Maar waterveiligheid; het voortdurend op orde houden van een “traag werkend” en “veranderlijk, natuurlijk systeem” vraagt meer. De eigen dynamiek, het niet of maar ten dele beïnvloedbaar zijn, de autonome ontwikkeling van de zeespiegelstijging, de beperkte mogelijkheid van supplementen; het zijn factoren waar we rekening mee moeten houden en onze toekomstige veiligheid op moeten baseren. Die waterveiligheid is allerm minst vanzelfsprekend.
- Wij, als “gast” in een uitdagend en boeiend landschap moeten beseffen dat we afhankelijk zijn van storm, wind, getijden en zeestromingen. Hoe nietig zijn we niet bij deze krachten. Het maakt tegelijk duidelijk dat in dit kustlandschap weinig zaken zeker en vast zijn.
- Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap van Rijnland en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zijn beheerders van de waterstaatwerken Noordzee en de primaire waterkering. In het beheer van de waterstaatwerken hebben de beheerders hun verantwoordelijkheid om aan de inwoners van het beschermde gebied die waterveiligheid te bieden waar ze wettelijk aanspraak op kunnen maken. In het stelsel van watervergunningen, gericht op medegebruik van deze waterstaatwerken, richten de beheerders hiervoor instrumenten in om tot een juiste beoordeling te komen van toegestaan medegebruik met afweging van belangen en risico's.
- Om duidelijk te maken waar op het strand medegebruik mogelijk is en van welke omvang, markeren de beheerders momenteel voor de komende jaren een strook op het strand.
- Rijkswaterstaat markeert, als beheerder van de Noordzee, een zone op het strand waarbinnen obstakels/bebouwing niet zijn toegestaan, vanaf de gemiddelde hoogwaterlijn tot 10 m of meer landwaarts daarvan. Deze zone is noodzakelijk vanwege dienstverlening voor inspectie, calamiteitszorg en reddingsdiensten.
- Het Hoogheemraadschap als beheerder van de primaire waterkering, draagt zorg voor dat de duinen meegroeien met de zeespiegelstijging en hanteert een vrije zone gemeten uit de duinvoet of kernzone, om toekomstige aangroei van het duin mogelijk te maken.
- Het Hoogheemraadschap werkt aan de aanpassing van de beleidsnota waterkeringen. De lijnen die hieruit volgen, samen met de eisen vanuit Rijkswater-

staat, zullen bepalend zijn voor de mogelijkheden voor ontwikkeling maar ook behoud van de strandbebouwing.

- Beide markeringslijnen / zones worden door Rijkswaterstaat en Hoogheemraadschap onafhankelijk van elkaar bepaald. Tussen beide lijnen is strandbebouwing in principe mogelijk als medegebruik. In sommige gevallen zal de afstand tussen de lijnen klein zijn. De beschikbaarheid van het strand is derhalve geen vanzelfsprekendheid. De vraag is dan aan ondernemers om te bepalen of de ruimte voldoende is voor een exploitabele voorziening.
- Vanuit het beheer van de waterkering zijn aanvullende voorwaarden te stellen voor het medegebruik om de negatieve effecten van dit gebruik op de waterkering te minimaliseren of te compenseren. Bebouwing is een aanwezig object dat als een soort scherm de mogelijkheden beperkt van zandtransport van strand naar duin. Het Hoogheemraadschap stelt onder andere eisen aan de onderlinge afstand tussen twee jaarrondpaviljoens.

Contouren/hoofdprincipes

Binnen de omschreven wettelijke kaders bevindt zich het speelveld van de ontwikkelingsstrategie voor natuur en economie. In Noord-Holland zien wij de volgende eerste contouren gegeven dit raamwerk, als algemene uitgangsprincipes en spelregels:

- De kust is van ons allemaal.
- We gaan voor het versterken van differentiatie, contrast en diversiteit. De unieke DNA van ieder landschap versterkend. We gebruiken daarvoor verschillen in natuurkwaliteit en –soort en die in de stedelijk-landschappelijke context en in de recreatieve functies.
- Het toerisme groeit en moet een plek krijgen.
- Natuur is een waarde die we moeten beschermen en versterken.
- Natuur willen we robuust maken en ontsnipperen, losse stukjes natuur aaneengesloten maken.
- We onderzoeken de mogelijkheid en kansen van overgangszones rondom kwetsbare natuur.
- Landschap en openheid zijn waarden die we willen beschermen en versterken
- We verkennen of en waar in natuurbeleving de mens een stuk opschuift en bijvoorbeeld een tijdelijk minder toegankelijk strand een mogelijkheid is.
- We zetten in op het beleefbaar maken van de natuur en het landschap, daar waar beide het kunnen hebben.
- We zetten in op kwaliteit in plaats van kwantiteit.
- Recreatieve bebouwing én natuur moeten de kernkwaliteiten van de kustzone versterken.
- Onder recreatieve bebouwing verstaan wij alle gebouwen en bouwwerken met een recreatieve functie op het strand, zoals: paviljoens, strand- en badhuisjes, sportaccommodatie en dergelijk, met uitzondering van reddingsbrigades.
- In Noord-Holland respecteren we de huidige recreatieve bebouwing maar zijn terughoudend en restrictief ten aanzien van extra nieuwe recreatieve bebouwing.
- We gooien de kust niet ‘open’ maar geven wel ruimte aan lokale ondernemers en aanbieders van het bestaande aanbod voor kwalitatieve verbetering en innovaties, om in te kunnen spelen op klantwensen en veranderingen in de markt. Mits deze ontwikkeling van hoge kwaliteit is. Kwaliteit voorop betekent ook

ruimte voor verduurzamen, concentreren en differentiëren. Dit betreft nadrukkelijk ook innovatie en kwaliteitsverbetering van de bestaande paviljoens.

- Waar mogelijk en wenselijk kunnen jaarrondzones worden geoptimaliseerd en kan een netto verschuiving of omruil tussen locaties plaatsvinden daar waar overeenstemming is bereikt tussen belanghebbende partijen.
- Het gaat niet om meer (van hetzelfde), maar om beter. Om inspirerende, originele vormen van (verblijfs)recreatie die iets toevoegen aan het bestaande aanbod. Kwaliteitsverbetering staat dan ook voorop in toekomstige ontwikkelingen. Een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod is noodzakelijk en gewenst, maar vraagt ook om economische mogelijkheden voor een rendabele exploitatie.
- Tegenover de wens om de kwaliteit van bestaande recreatieve bebouwing te verbeteren, staat de noodzaak van ondernemers om hun investeringen te kunnen terugverdienen. Alleen bedrijven die renderen kunnen immers investeren in kwaliteitsverbetering en innovatie.
- Recreatieve bebouwing moet gemotiveerd zijn vanuit een regionaal belang en regionaal afgestemd zijn. We onderzoeken de kansen om recreatieve functies over gemeentegrenzen heen aan te bieden (niet iedereen hetzelfde sportcentrum).
- Vanuit bovenlokale en regionale afwegingen maximaliseren, reguleren en zonerende de recreatieve kustbebouwing.
- Er is altijd ruimte voor kwaliteitsverbetering en innovatie van recreatieve bebouwing van bestaande bedrijven. Lokale ondernemers van bestaande recreatievoorzieningen moeten kunnen blijven vernieuwen en innoveren met als doel een kwaliteitsverbetering te realiseren en in te kunnen spelen op de wensen en de veranderende vraag van de recreant en toerist.
- De dynamiek van de waterveiligheid kan aanleiding zijn voor nieuwe recreatieve kwaliteit met innovatieve voorzieningen.
- Kustveiligheidsbeleid is leidend. De strandzoning en -bebouwing moeten flexibel meebewegen met de (veranderende) eisen vanuit waterveiligheid. Feitelijk gaat het steeds om beleid ten aanzien van het beheer van de twee waterstaatswerken Noordzee en primaire waterkering. Wanneer vanuit waterveiligheid bestaande ondernemingen moeten verplaatsen, zal hier in de samenwerkingsagenda aandacht aan worden besteed. Dit is en blijft maatwerk en zal per geval beoordeeld moeten worden. Een aanpassing van de zoning zal in dergelijke uitzonderlijke situaties een mogelijke oplossing niet op voorhand in de weg staan.
- Wij sturen op herstructurering van bestaande bebouwing en stimuleren tot het maken van een kwaliteitsslag door het creëren van strategische schaarste voor toeristisch-recreatieve functies en bebouwing. Dit kan door scherp te zonerende.
- We blijven waakzaam op eventuele negatieve effecten van schaarste, zoals (te) geringe concurrentie en het uitblijven van de noodzaak tot vernieuwen en innoverende.
- Niet versnipperen van bebouwing maar concentreren en compact maken. Bepaalde delen / gebieden intensiveren en concentreren, andere delen rustiger maken. We concentreren en contrasteren in plaats van 'overall een beetje'.
- We willen alert zijn op geleidelijke transformaties zoals het verstenen van natuurcampings, aanwas bebouwing bij strandopgangen, omzetting van campings in bungalowparken enz. Dit is niet zonder meer mogelijk, alleen waar dit

noodzakelijk of gewenst is met het oog op een sterke kwaliteitsverbetering en past binnen de omgeving en het bestemmingsplan.

- Geen grootschalige verstening, geen grootschalige nieuwbouw- en uitbreidingsplannen op het strand en in de duinen. Wel extensieve en innovatieve verblijfsconcepten die de aanwezige natuur versterken.
- Voor alle nieuwe bebouwing en aanpassingen aan bestaande bouw geldt dat deze wordt getoetst aan en moet passen binnen de wettelijke kaders en regelgeving van waterveiligheid, drinkwaterwinning en natuur. Voor N2000 en NNN geldt dat er o.a. sprake moet zijn van een groot maatschappelijk en openbaar belang en geldt er tevens een compensatieregime.
- De kust is dynamisch en veranderlijk. We laten ons inspireren door bouwstijlen die flexibel, verplaatsbaar en duurzaam zijn om te voorkomen dat het sleets wordt, versteend, eenzijdig transformeert e.d.. Strandbebouwing die past op het 'ademend systeem' van de dynamische kust en duinen. Innovatief en waar mogelijk circulair. Meegroeïend met en anticiperend op de zeespiegelstijging en snel wisselende trends, meegaand met de tijd en gevraagde kwaliteit vanuit de samenleving. Bebouwing die je kunt oppakken en weghalen indien nodig. Pop-up: want tijdelijke (of seizoensgebonden) drukte hoort er bij en moet mogelijk zijn.

Activiteiten en strandgebruik

In het vertalen van het Toekomstperspectief in het ruimtelijk beleid worden in een gezamenlijk proces nadere uitwerkingen opgesteld voor het strand, de duinen en de binnenduinstrand. Ook hier gaat het om de beantwoording van de vraag hoe te komen tot een optimale ontwikkeling met een juiste balans voor natuur en (recreatieve) economie. Zowel recreatieve bebouwing als het gebruik, activiteiten en evenementen zijn van invloed op deze balans. De aard, duur, schaal en soort van activiteit kan naast recreatieve bebouwing (sterk) van invloed zijn op de nabije en omliggende natuur(waarden) en de beleving van rust, stilte, leegte en ongereptheid. Daarnaast moet er ook intensieve ruimte zijn voor vertier, vermaak en sportieve ontspanning.

Voor het strand is al de uitwerking in een zonering opgesteld. De uitwerking van het Toekomstperspectief Kust in een zonering voor de duinen en binnenduinstrand volgt nog. Deze strandzonering gaat uitsluitend over recreatieve bebouwing. Niet over strandgebruik, activiteiten en evenementen op het strand. De betrokken partijen maken voor het strand procesafspraken voor de beoordeling van activiteiten en strandgebruik.

4 OMGANG MET PLANNEN EN PROJECTEN

In de Noord-Hollandse uitwerking van het Kustpact, het Toekomstperspectief Kust en Zonering, zijn uitgangspunten en voorwaarden geformuleerd door betrokken partijen ten aanzien van nieuwe recreatieve bebouwing aan de Noord-Hollandse Noordzeekust. Voor lopende projecten en plannen die reeds in gang waren gezet vóór ondertekening van het Kustpact, is hierna omschreven hoe deze in Noord-Holland worden beoordeeld en welke afspraken tussen partijen worden gemaakt. Vanuit het Kustpact vallen onderstaande plannen en projecten buiten de bepalingen van het kustpact en daarmee ook buiten het gestelde in het Toekomstperspectief Kust en de Zonering. Citaat uit het Kustpact:

1. Ruimtelijke plannen waarvan een ontwerpbesluit ter inzage is gelegd vóór de datum van inwerkingtreding van het Kustpact,
2. Plannen en projecten die vóór de datum van inwerkingtreding van het Kustpact specifiek zijn genoemd en waaraan provincies en gemeenten zich hebben gecommitteerd in provinciaal en gemeentelijk beleid dat op schrift is gesteld, zoals een structuurvisie of openbaar gemaakte beleidsnota, en
3. Plannen en projecten waarover vóór de datum van inwerkingtreding van het Kustpact een overeenkomst is gesloten met een overheid waarover openbare besluitvorming heeft plaatsgevonden, of waarover door de gemeenteraad een besluit is genomen, waaruit blijkt dat een gemeente zich aan een plan of project heeft gecommitteerd.

Definitie

Het gaat hier dus om plannen en projecten die, vóór de ondertekening van het Kustpact (21 februari 2017) in ontwikkeling waren en al een bepaald stadium van democratische besluitvorming hadden gepasseerd op basis van vigerende beleidskaders van (betreffende) gemeente(n) en de provincie. Het betreft concrete plannen en -projecten, die bijvoorbeeld op schrift zijn gesteld in een structuurvisie, kader- of beleidsnota en betreft niet de structuurvisie of nota zelf. De plannen en projecten kunnen in feite opgesplitst worden in drie categorieën plannen/projecten.

1. Plannen en projecten die gerealiseerd kunnen worden op basis van het vastgestelde bestemmingsplan of -omgevingsvergunning, ook die nog niet zijn ingevuld of gerealiseerd (onbenutte plancapaciteit binnen de huidige bestemmingsplannen inclusief de hierin aanwezige wijzigingsbevoegdheid of uitwerkingsplicht).
2. Pijlijnprojecten. Dat zijn concrete ruimtelijke plannen en projecten die vóór 21 februari 2017 specifiek zijn genoemd in provinciaal of gemeentelijk beleid, op schrift zijn gesteld en waaraan provincie en gemeenten zich hebben gecommitteerd in de vorm van een openbare overeenkomst, een raadsbesluit of een (voor)ontwerpbestemmingsplan.
3. Alle andere soorten plannen en projecten die niet aan de indeling en omschrijving van de twee categorieën plannen en projecten voldoen, zijn 'zachte' plannen. Dergelijke 'zachte' plannen en projecten moeten aan de uitgangspunten en voorwaarden van het Toekomstperspectief Kust en Zonering voldoen. Dit geldt voor zowel geheel nieuwe plannen en projecten voor recreatieve ontwikkeling als voor bestaande bedrijven voor wie vervangende nieuwbouw en een eventuele uitbreiding nodig is voor kwaliteitsbehoud en een duurzame bedrijfsvoering in de toekomst.

Afspraken

Voor categorie 1 en 2 plannen en projecten geldt dat deze op basis van bestaande beleidskaders en – rechten doorgang mogen vinden, dat wil zeggen verder in procedure of tot realisatie worden gebracht. Een deel van deze plannen/projecten kan strijdig zijn met uitgangspunten en voorwaarden als gesteld in het Toekomstperspectief Kust en Zonering.

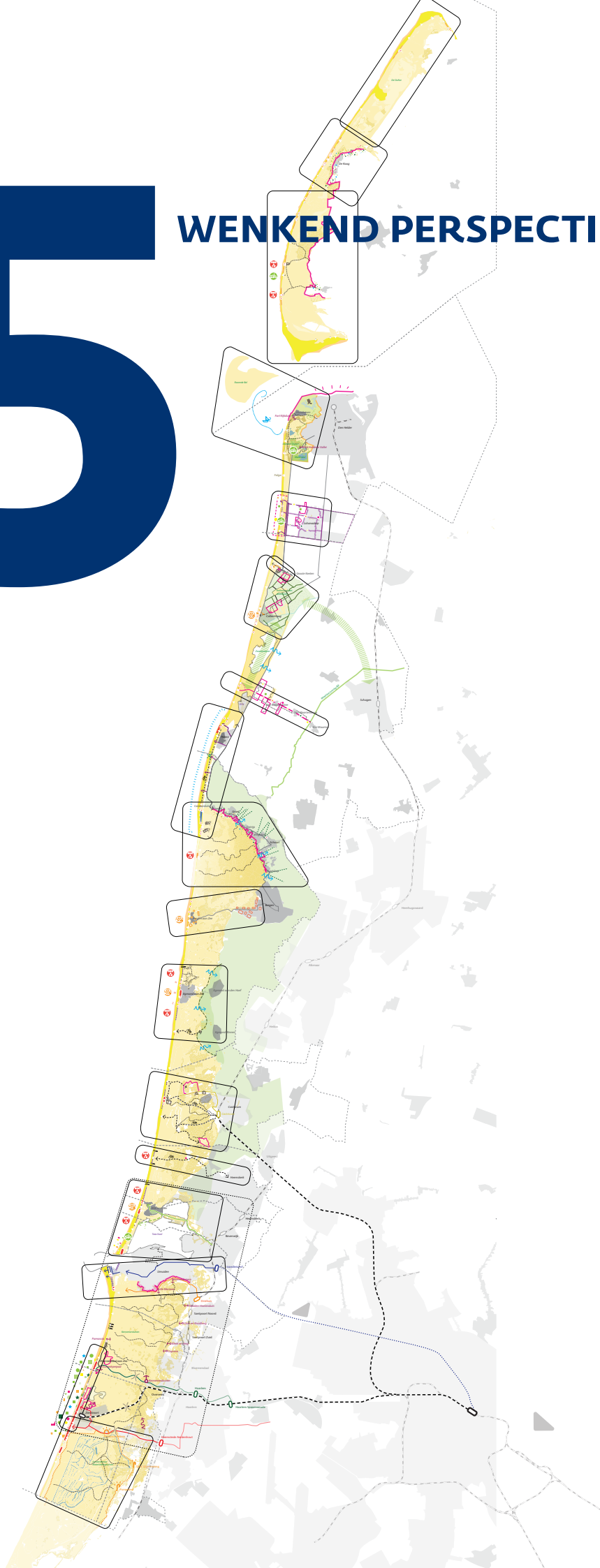
Wanneer en voor zover hier sprake van is maken de partners de afspraak dat wanneer de geboden mogelijkheden binnen vastgestelde bestemmingsplannen niet tot realisatie (kunnen) worden gebracht en plancapaciteit onbenut blijft, het wenselijk is om in overleg met de betrokken gemeente(n) en andere partijen tot nieuwe voorstellen en plannen te komen. Waar conform de huidige praktijk de gemeenteraad over dient te besluiten.

Voor categorie 3 plannen en projecten wordt afgesproken dat ze worden aangehouden totdat de uitwerking van het Toekomstperspectief en zonering in Noord-Holland gereed is en vastgesteld door staten en raden. Het in procedure brengen van categorie 3 plannen en projecten kan gefaseerd. Dus wanneer de strandzonering als eerste is vastgesteld kunnen de categorie 3 plannen en projecten op het strand in procedure gebracht worden en getoetst worden aan het Toekomstperspectief Kust en de Strandzonering. Alle nieuwe plannen en projecten dienen te allen tijde rekening te houden met het uitgangspunt dat nieuwe recreatieve ontwikkeling met een ruimtebeslag in de kustzone moet bijdragen aan het behoud en – indien mogelijk – de versterking van de kwaliteit van de kustzone en niet mag leiden tot aantasting van de kernkwaliteiten en collectieve waarden van de kustzone.

Het nieuwe kustbeleid wordt waar noodzakelijk verwerkt in de provinciale ruimtelijke verordening en in het bestemmingsplan, liefst zo spoedig mogelijk en in elk geval op natuurlijke momenten. In de tussentijd houden partijen zich aan de afspraak om ook in de voorbereiding van nieuwe ruimtelijke plannen voor de kustzone, waaronder omgevingsvergunningen voor het afwijken van een bestemmingsplan, rekening wordt gehouden met de uitgangspunten en voorwaarden van het Toekomstperspectief Kust en Zonering.

5

WENKEND PERSPECTIEF IN ONTWIKKELING

- strandopgang
- strandpaviljoen / groot bouwwerk
- strandslaaphuisjes
- kleedhokjes
- levendigheid (voorzieningen)
- binnenduinrand
- potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
- alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
- relatie dorp - strand
- hoofdontsluiting strand
- overstaplek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
- De Helderse Vallei entreegebied
- belangrijke fietsverbinding
- wandelroutes - struinpaden (indicatief)
- camping / vakantiepark
- parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
- kerf
- Zandvoortseplan verbijzondering hek en toegangspoorten Adamse Waterleidingduinen
- (potentiële) ecologische verbinding
- potentie kwelwater duinen en duinrellen
- econduct
- duinpark / landschappelijk ensemble

De status van dit hoofdstuk is 'onderhanden werk' en nog aan aanpassingen onderhevig. Reden daarvoor is dat momenteel (februari 2018) alleen de uitwerking van de strandzoning gereed is. Voor een integraal perspectief is het van belang dat ook de oost-west verbindingen in het kustgebied meegewogen worden. De vaststelling van het hoofdstuk 5 is pas aan de orde op het moment dat alle uitwerkingen, dus ook voor de duinen en de binnenduintrand, van het Toekomstperspectief Kust gereed zijn. Hoofdstuk 5 is thans ter kennisname.

Met dit Toekomstperspectief Kust willen betrokken partijen de gevarieerde kwaliteit van de Noord-Hollandse zeekust verzilveren en verder uitbouwen. Naast de gedeelde kaders en contouren in het eerste deel die voortvloeien uit het Kustpact bevat dit tweede deel een wenkend perspectief voor de langere termijn.

De huidige zoning van gemeenten en provincie is gebaseerd op het ruimtebeslag en gebruik op enig moment ('wat staat en gebeurt er nu?') en/of de grenzen van de bebouwde gebieden. Aan het precieze hoe en wat ervan liggen geen kustbrede en -lange, strategische overwegingen ten grondslag. Het is duidelijk dat vanwege bestaande rechten, gewoontes en bijvoorbeeld een net vastgesteld bestemmingsplan veranderingen in de bebouwing en het gebruik van het strand en binnenduintrand op de korte termijn moeilijk te realiseren zijn. Ook is het voor gemeenten soms nieuw om vanuit het perspectief en hun grondgebied ineens met een regionale bril te kijken naar de eigen kust en tegelijk naar die van de andere gemeenten. Hoewel gemeenten allemaal een gevarieerde kust willen, zijn de keuzes die daartoe kunnen leiden dus niet makkelijk en snel te maken.

Aan de kust gelden uniforme regimes zoals waterveiligheid, NNN en N2000. De soort en draagkracht van de natuur is in het ene gebied echter anders dan in het andere. Het genuanceerder kijken naar die natuur (wat kan er wel en niet in de omgeving) kan bijdragen aan een beter en rijker verhaal voor de kust. Ook de ruimtelijke context van de recreatieve bebouwing op het strand en aan de binnenduintrand is gevarieerd. Strandbebouwing kan bijvoorbeeld op een breed of smal strand staan, vlakbij een spoorstation of aan het einde van een fietspad, aan een groen en breed duingebied of een dun strookje zand, naast een eeuwenoud vissersdorp of een nieuw geplande staduitbreiding. Voor de levendigheid en comfort, de economie en de identiteit van een kustplaats of -landschap kan (meer) recreatieve bebouwing positief zijn. Maar voor het gevoel van ongereptheid en stilte, de natuur, vervuiling op het strand, en gelijke kansen voor gelijksoortige voorzieningen in het achterland kan het negatief uitpakken. Om te voorkomen dat kustplaatsen steeds meer op elkaar gaan lijken, is het van belang dat de vorm en de hoeveelheid recreatieve bebouwing op een vanzelfsprekende manier passen bij de unieke gebieden waarin ze liggen. Als ontwikkelingsperspectief voor natuur valt te denken aan het bieden van ruimte voor strandbroeders, het lokaal (en tijdelijk) laten ontstaan van een gekartelde kust door ruimte te geven aan het natuurlijke proces van zandtransport richting duinen en de verplaatsing van bestaande bebouwing naar minder kwetsbare locaties (en altijd met instemming van alle partijen).

De kustzone bestaat uit het strand, de duinen, de kernen en de binnenduintrand. Over het algemeen gelden restricties op het strand en in de duinen, terwijl (her)

ontwikkeling in de kernen en binnenduintrand mogelijk is. In het vorige hoofdstuk ‘kaders en contouren’ zijn de mogelijkheden en restricties van bebouwing op het strand uitgewerkt in de strandzoning. De contouren over duinen en binnenduintrand worden in 2018 nader uitgewerkt.

Het strand betreft het stuk kust vanaf de vloedlijn tot aan de duinvoet. Hier zijn we restrictief ten aanzien van nieuwe verblijfsrecreatie op het strand. Alleen op drie plekken is er ruimte voor nieuwe recreatieve bebouwing: in het noorden van Zandvoort, bij IJmuiden en bij Petten. Elders komt er geen nieuwe recreatieve bebouwing bij, tenzij er over een concreet bouwinitiatief reeds openbare besluitvorming heeft plaatsgevonden of een vergunning is afgegeven.

De begrenzing van de duinen loopt vanaf de duinvoet (einde strand) tot aan de landinwaartse grens van het kustfundament. Voor dit gebied geldt dat hier bijna overal strenge natuurregimes gelden, zoals N2000 en NNN vanwege de hoge natuurwaarden in het gebied. Of vanwege de drinkwatervoorziening van de duinen. Vanwege de hoge natuurwaarden, de waterkerende functies van de duinen en vanwege de geldende beschermingsregimes is er niet of nauwelijks ruimte voor nieuwe recreatieve bebouwing.

De kernen zijn het binnenstedelijk gebied. De dorpen en steden zijn uniek en onderscheidend van elkaar. Hier zetten we in op kwaliteit en diversiteit van het aanbod en zoeken een balans tussen vraag en aanbod. Voor wat betreft de kernen geldt dat we inzetten op diversiteit, kwaliteit, DNA profielen: onderscheidend vermogen versterken op basis van kracht, kleur en karakter.

Vanaf de landinwaartse grens van het kustfundament tot aan een per gebied nader vast te stellen punt spreken we van de binnenduintrand. Ook hier zetten we in op stimuleren van kwaliteitsverbetering en differentiatie, en op behoud en mogelijk versterking van contrast tussen verdichte kust en open landschap. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen moeten onderdeel zijn van een gevarieerd en kwalitatief voorzieningenniveau, goed geplaatst en met aandacht voor kwaliteit en voor omgevingsaspecten. Aandachtspunt is zorgen dat vraag en aanbod met elkaar in balans blijft, er voldoende diversiteit is en dat het aanbod aansluit en bijdraagt aan de gebiedskwaliteiten.

Een strategische overweging (zoals boven genoemd) kan gebaseerd zijn op de vraag wat recreatieve bebouwing bijdraagt – of kan bijdragen – aan de kwaliteit van de landschappen, kernen en voorzieningen in de directe omgeving. Maar ook andersom: wat zou juist minder of geen recreatieve bebouwing in deze context kunnen betekenen? En vooral ook: welke soort recreatieve bebouwing wel en welke niet? Met deze vragen in het achterhoofd hebben we de kust van Texel tot en met Zandvoort verkend. De uitkomst is een kaart met een toelichtende tekst waarop deelgebieden met specifieke identiteitsdragers, sfeer en ruimtelijke samenhang zijn omlijnd en ingetekend. Hierbij is het niet zo dat de niet omlijnde gebieden geen kwaliteit zouden hebben of niet van betekenis zijn. Dit zijn echter overwegend natuurgebieden waar recreatieve bebouwing überhaupt niet aan de orde is.

De tekst over de deelgebieden vormt een eenheid met de kaart. In beiden wordt voor de gehele samenhangende doorsnede van binnenduintrand, kernen, duinen en strand vrijelijk gefilosofeerd over de lange termijn toekomst van de recreatieve bebouwing en voorzieningen in samenhang met de ruimtelijk-landschappelijke context. Vanuit de wens van een gevarieerde en aantrekkelijke kust kan deze samen-

hang in veel gevallen nog best versterkt worden. Dit betekent dat er op sommige plekken misschien nog wat bebouwing bij kan, of het gebruik intensiever. Maar soms is het vanuit de natuur of de bestaande kwaliteiten juist beter om bebouwing en gebruiksruimte wat in te dikken, te verplaatsen of te verminderen. Uitgangspunt is daarbij steeds het zoeken naar (argumenten voor) een nieuwe, beter gefundeerde balans in het gebruik van de kust, en een zorgvuldige regionale afweging over de (hoeveelheid) recreatieve bebouwing. Vanzelfsprekend is dit een zaak van alle betrokken partijen.

Om de groei (van gebruik) en innovaties (door ondernemers) mogelijk te laten blijven moeten we daarom slimmer, efficiënter, gevarieerder, preciezer en duurzamer omgaan met nieuwe ontwikkelingen aan de kust. Ook bij de in de tijd organisch gegroeide, maar vanuit een huidig perspectief minder gelukkige situaties (gebruik en bebouwing) kan nagedacht worden over hoe zaken op termijn verbeterd kunnen worden op basis van nieuwe inzichten en mogelijkheden. Dit geldt ook voor gebieden waar door veranderingen in het landschap aan en achter het strand aanpassingen een kwaliteitsimpuls kunnen geven.

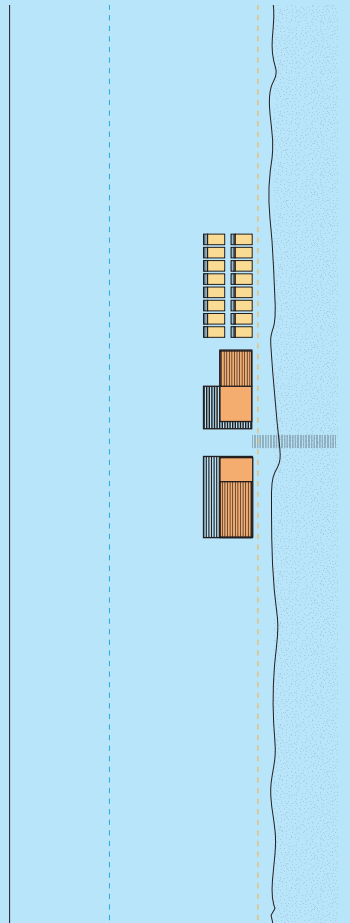
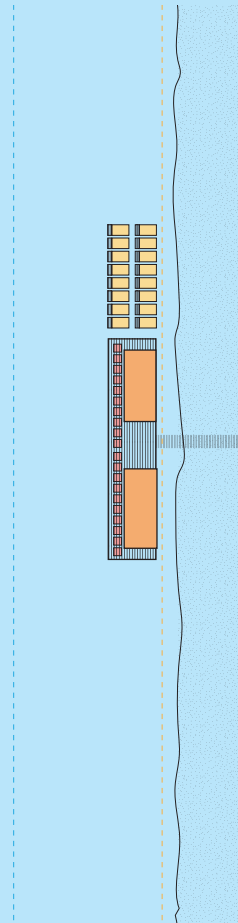
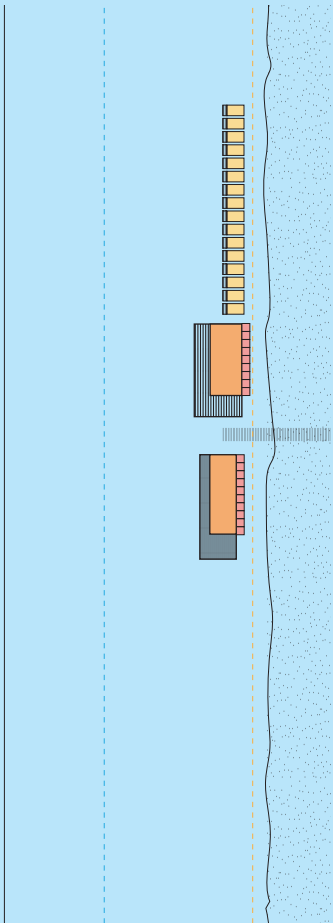
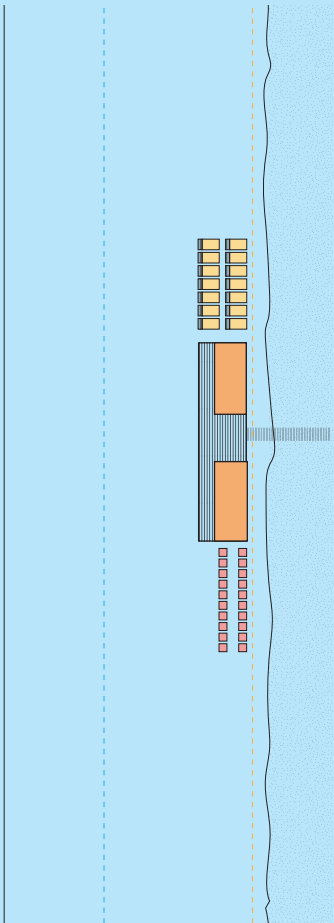
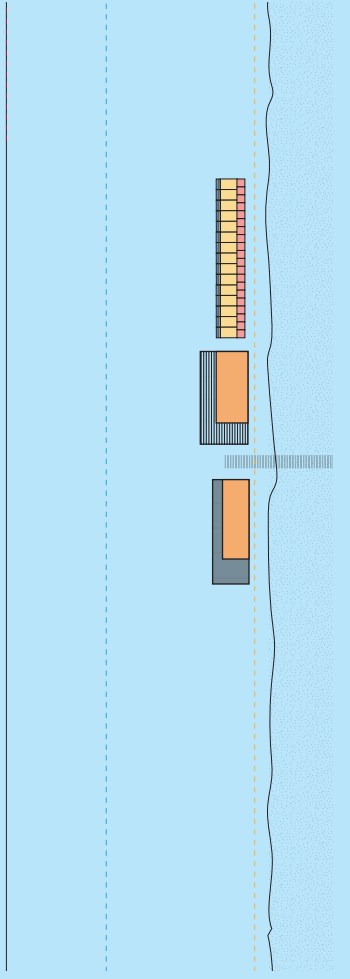
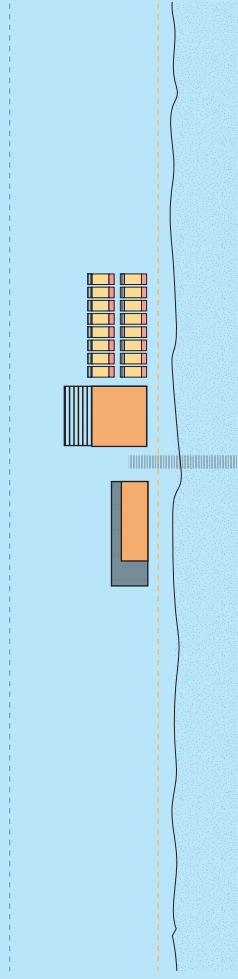
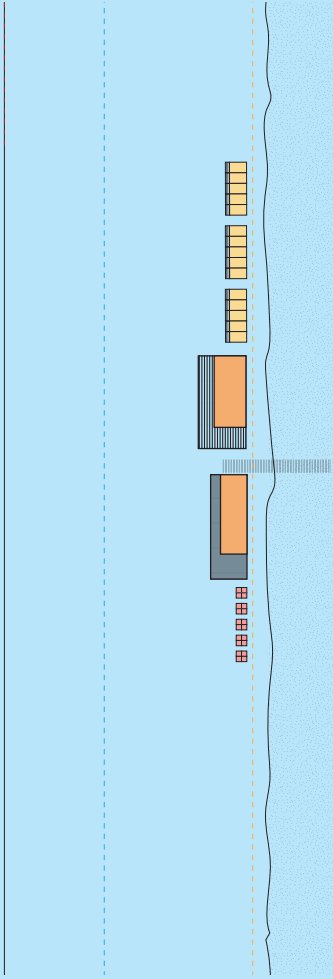
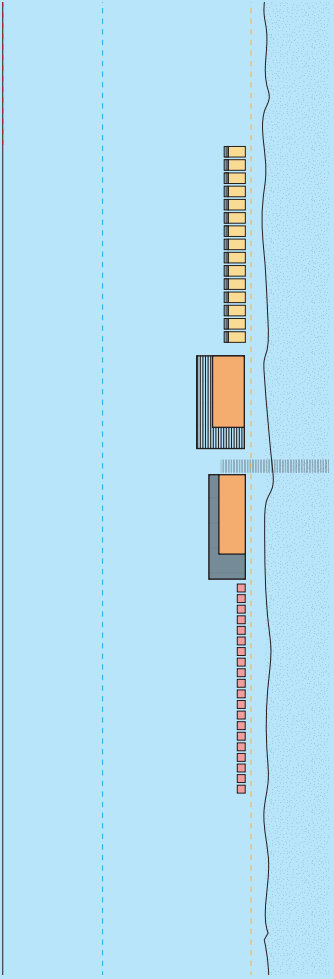

Intermezzo: suggesties voor optimalisaties van strandbebouwing

Inrichting en gebruik van het strand zijn bij de Noord-Hollandse kustplaatsen op eigen wijze, organisch gegroeid. Iedere plaats kent zijn eigen ‘strandpraktijk’ – een manier om de strandzaken te regelen. Iedere gemeente wilde en wil begrijpelijkerwijs een graantje meepikken van de kansen die de kust biedt voor lokale samenleving en economie. Lange tijd ging dit goed, en op veel plaatsen gaat het nog steeds goed: er is voldoende ruimte op het strand voor medegebruik, en (duin)natuurwaarden worden niet of beperkt gehinderd. Maar er lijkt een krachtige, versnellende ontwikkeling gaande: de paviljoens worden talrijker, groter en hoger, staan langer op het strand en exploiteren soms wat strandslaaphuizen en badhuisjes ernaast. Badhuisjes hebben plaatsgemaakt voor strand(slaap)huizen, kleine strandslaaphuizen voor particulier gebruik maken plaats voor grote en luxe strandvilla’s voor commerciële verhuur. Gebruik wordt intensiever en grootschaliger. De samenleving ziet dit en is ongerust over een snelle afname van de ongereptheid - de mogelijkheid om op een persoonlijke, niet door derden (commercie) ‘bemiddelde’ manier van het strand en de zee te genieten. Ook lijkt het verschil in lokale sfeer af te nemen, wat de kracht van het gehele Noord-Hollandse ‘kustproduct’ op termijn kan ondermijnen. Om te voorkomen dat de kust uniformeert en meer toegeëigend wordt vanuit particuliere belangen, is een zorgvuldige inpassing van nieuwe ontwikkelingen van belang.

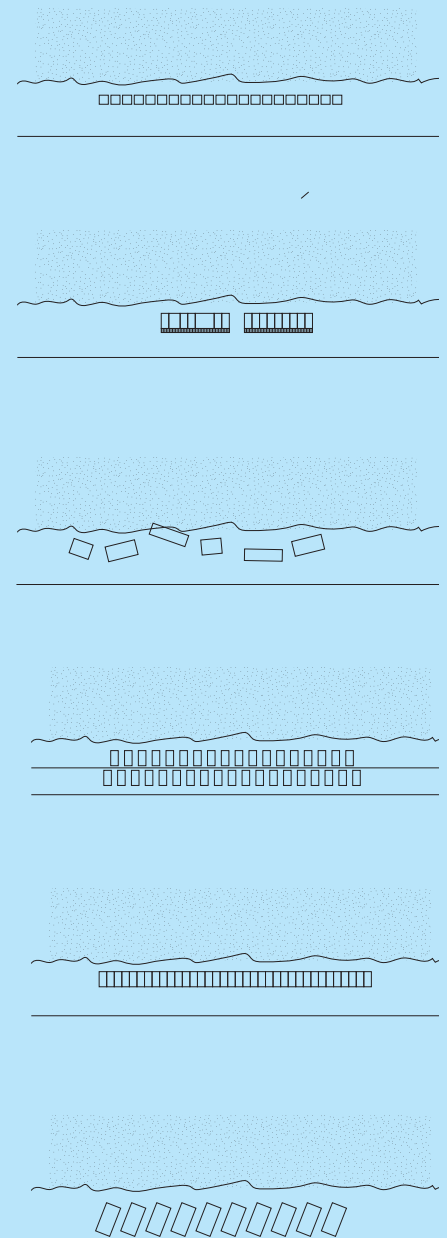
Onder de noemer van ‘optimalisaties’ zijn twee manieren denkbaar om anders om te gaan met het strand. De eerste gaat over het beperken van het ruimtebeslag van de bebouwing in de lengte van het strand - om zoveel mogelijk ongerept strand over te houden of weer te maken - door andere manieren van het aan elkaar koppelen van de verschillende typen recreatieve bebouwing; de paviljoens, strandhuizen, badhokjes, reddingsbrigades en andere bouwwerken. De tweede betreft de zonering die, zoals gebleken bij de totstandkoming van dit Toekomstperspectief, vaak vooral een bestendiging is van de organisch gegroeide situaties, maar die op sommige plaatsen beter kan. Logischer ten opzichte van bestaande ontsluiting en natuurgebieden, met een efficiëntere schakeling van verschillende strandgebruikstypen en een sterkere bijdrage van strandbebouwing en -gebruik op de ruimtelijk-economische situatie en ambities van het landschap en de dorpen achter het strand.

In de tekst bij de deelgebieden worden suggesties gedaan voor dit soort optimalisaties. Het is duidelijk dat daar tijd voor nodig is, en dat ze ook niet overal kunnen of nuttig zijn. Om de gedachte eraan levend te houden, en als opstap naar een volgende fase in het kustbeleid nemen we ze als volgt mee: in de kaart is bij een aantal gebieden aangegeven waar optimalisaties op termijn mogelijk of wenselijk zijn, en de volgende paragraaf biedt een korte bespiegeling op bebouwing en bebouwingsclusters.

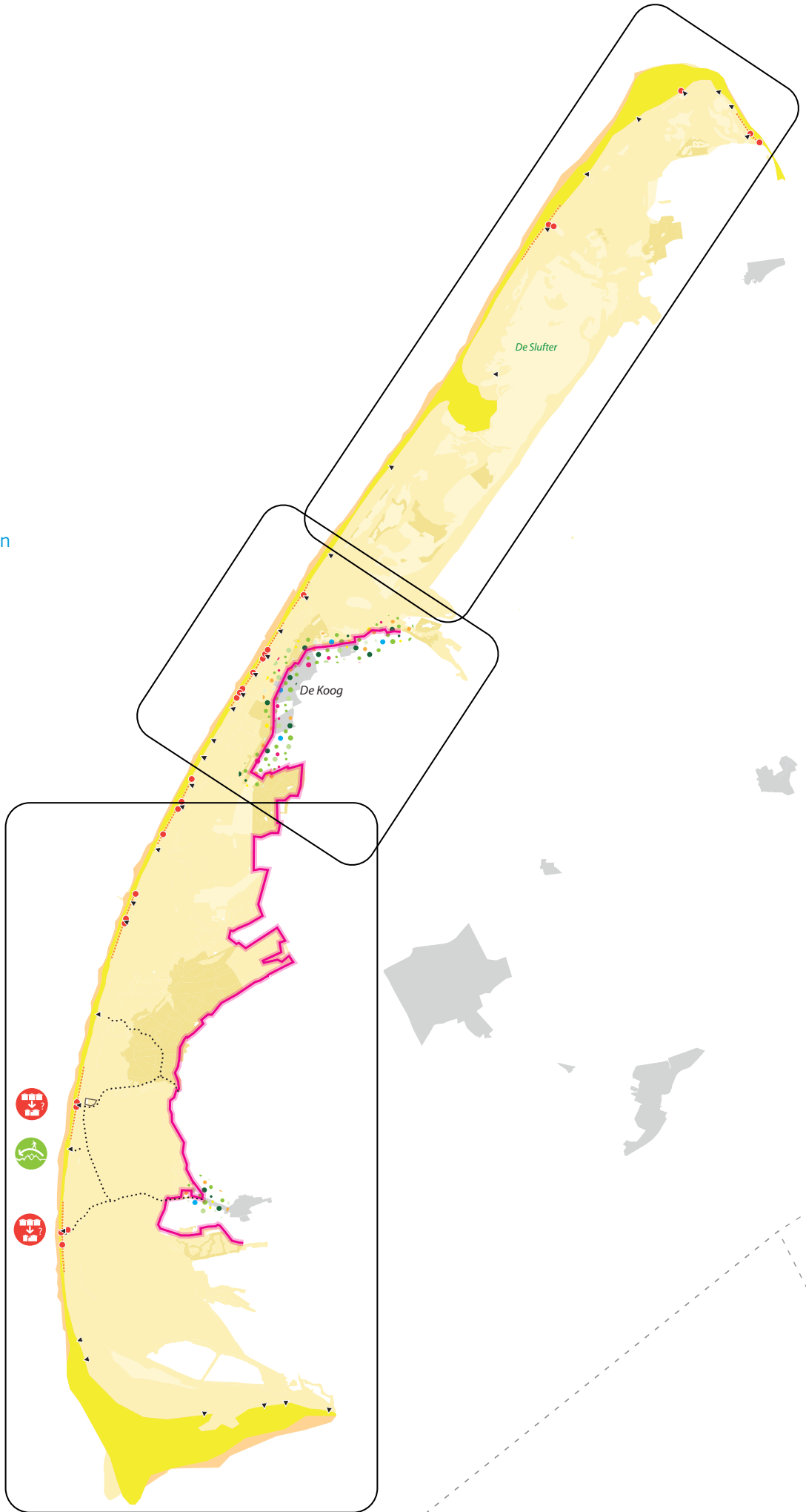

Uit de inventarisatie van bebouwing op het Noord-Hollandse strand blijkt dat het strand 's zomers goed gevuld is met paviljoens, strand(slaap)huisjes en badhokjes. De configuratie van deze bouwwerken is globaal overal hetzelfde: paviljoens, huisjes en hokjes zijn gescheiden van elkaar in staan in langgerekte zones op het strand. Vanuit de notie dat de aanwezigheid van bebouwing een belangrijke factor is bij het verstoren van het zo gewaardeerde gevoel van ongereptheid is het wellicht interessant om eens te kijken naar andere mogelijkheden voor die configuraties die minder lengte/ruimte innemen op het strand. Het is goed denkbaar dat paviljoens, huisjes en hokjes aan en/of onder elkaar staan, hokjes in bijvoorbeeld clusters van 4 met een alzijdige oriëntatie, of tegen de rug van de strandslaaphuisjes aan, terrassen gedeeltelijk op het dak van een paviljoen et cetera. Door te 'spelen' met de configuraties, bouwhoogtes, clustering, en wellicht ook de interne organisatie van paviljoens kan beter ingespeeld worden op de specifieke condities van strand(breedte) en duin(hoogte). Met name in gebieden waar het strand relatief smal is, kunnen paviljoens door een andere interne structuur en logistiek minder diep maar langgerechter worden waardoor ze beter op het strand passen.

Zoals de tekeningen op de vorige pagina laten zien bepalen de configuraties in belangrijke mate wat de perceptie van een gebouw is - valt het op, of meer weg in het landschap. Een hoog gebouw bij een smal strand met hoge duinen heeft veel meer impact dan bij een breed strand met lage duinen. Op deze manier worden bebouwing(sclusters) veel locatie-specifieker en kunnen ze zelfs worden doorontwikkeld en onderscheidend voor een bepaald dorp of deel van de kust. Uit onderzoek (van o.a. de TU Delft in opdracht van Rijkswaterstaat) blijkt dat strandhuisjes de aangroei van de duinen verminderen omdat ze veel wind wegvangen. Vanuit het oogpunt van veiligheid, en het creëren van hoge duinen als buffer tegen de zeespiegelstijging, is het daarom van belang om het contact tussen duin en strand te herstellen. Ook om deze reden goed om eens naar alternatieve vormen en configuraties te kijken. Mogelijk dat een rotatiesysteem, waarbij er regelmatig "ruimte" wordt gemaakt om verstuing richting de duinen mogelijk te maken, een oplossing biedt. Door bijvoorbeeld om de twee jaar een jaar geen strandhuisjes op een bepaalde locatie te plaatsen, kan er ook in de zomer aangroei van primaire duintjes plaatsvinden. Dit kan alleen met instemming van alle partijen.

Texel
Eiland met een eigen
formule

Razende Bol

Texel

Texel is bijzonder als eiland en Nationaal Park. De eilandbewoners zijn sterker dan elders langs de Noord-Hollandse Noordzeekust afhankelijk van het toerisme, het gezamenlijke verantwoordelijkheidsgevoel is groot en de relatie tussen strandgebruik en het achterland sterk. Het toekomstperspectief 'Planet Texel' bevat zeven ontwikkelprincipes voor het eiland. Voor strandbebouwing houden ze in dat kleinschalige uitbreiding mogelijk is om te voldoen aan veranderende regelgeving en kwaliteitsverbetering.

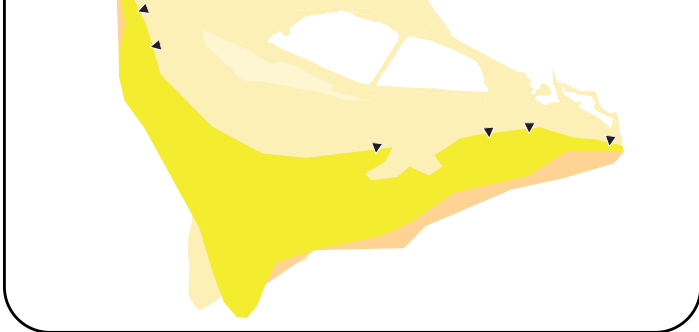
Texel heeft een zeer erosieve kust. Het Zuidwesten van Texel kent daarbij de meeste dynamiek, waardoor de situatie snel kan veranderen. Terugkerende zandsuppleties door Rijkswaterstaat houden strand en vooroever in stand. Deze zandsuppleties garanderen echter geen breed strand. Er is een discrepantie tussen wat er voor veiligheid nodig is en het voor recreatief gebruik gewenste. En dat geldt niet alleen op Texel. Dat betekent dat er soms geïmproviseerd moet worden om strandexploitatie mogelijk te houden: op bepaalde plaatsen kan de breedte en hoogte van het strand na de winterstormen onvoldoende blijken om op een veilige manier een paviljoen of strandhuisjes neer te zetten. In die gevallen wordt er vaak wat geschoven met zand, als de waterbeheerders daar toestemming voor hebben gegeven. Maar het is ook denkbaar dat strandhuisjes tijdelijk elders geplaatst moeten worden, in afwachting van een volgende zandsuppletie. Daarmee neemt de totale bebouwing op het strand niet toe, maar verandert de locatie op Texel tijdelijk.

Vanwege de specifieke bereikbaarheidssituatie op Texel, waar de strandspullen vaak met de fiets of te voet moeten worden vervoerd is het praktische nut van de badhuisjes evident - daar kan een belangrijk deel van de spullen worden gestald. Op termijn kan er nagedacht worden of zulke voorzieningen altijd en overal op het strand moeten staan, dezelfde vorm hebben en in dezelfde opstellingen staan. De verschillen in de breedte en hoogte van de Texelse duinen zou aanleiding kunnen zijn om per deelgebied naar andere oplossingen te zoeken. In het brede zuidelijke duingebied is wellicht ruimte voor voorzieningen op enkele hogere plekken op de rand van de duinen, in een andere vorm en andere opstelling.

Den Helder - Duinpark

De unieke ligging van Den Helder als stoere stad met aan drie kanten de zee is uniek en biedt kansen. De economie van Den Helder is nog te afhankelijk de marine en offshore. De mooie ligging en de rijke cultuurhistorie zijn een goede basis voor het ontwikkelen van duurzaam toerisme en een verbreding van de economische basis. Den Helder is aan de oostkant afgesloten van de Wadden. Aan de noordkant wordt gewerkt aan het herstel van de relatie met de zee door middel van een multifunctionele dijk. Een belangrijke landschappelijke basis daarvoor is de Stelling Den Helder en de voormalige kustbatterijen aan het Marsdiep. Daarom is het westelijke duinlandschap, van Huisduinen tot en met Mariëndal, het belangrijkste uitloopgebied van Den Helder en het enige gebied waar strand is. Het gebied is bovendien rijk aan cultuurhistorie van Marine, Stelling van Den Helder en de Atlantikwall. Door de ontwikkeling van Mariëndal en de Helderse Vallei, en de verbetering van de relatie tussen de westelijk stadsrand en de duinen bij de Streepjesberg en Huisduinen wordt dit landschap steeds meer een duinpark voor Heldenaren en recreanten van buiten. Een ontwikkeling die belangrijk is voor de aantrekkelijkheid en daarmee economische situatie van Den Helder.

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstapleek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	← De Helderse Vallei
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struinpaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

Razende Bol

Den Helder
Duïnpark met entrees,
routes, voorzieningen
rondom.

Fort Kijkduin

Huisduinen

Donkere Duinen

De Helderse Vallei

Mariëndal

Den Helder

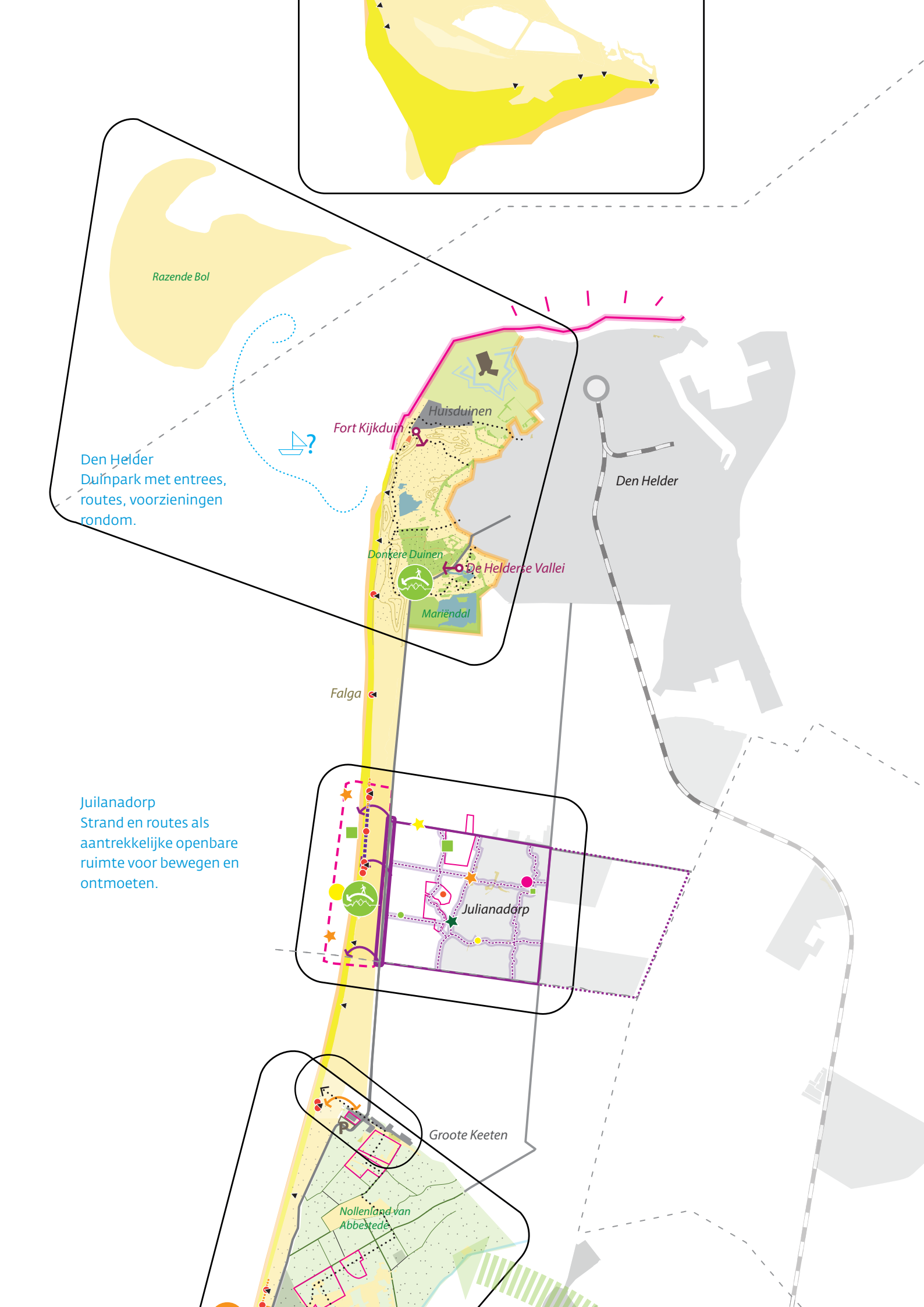
Falga

Julianadorp
Strand en routes als
aantrekkelijke openbare
ruimte voor bewegen en
ontmoeten.

Julianadorp

Groote Keeten

Nollenland van
Abbestede

Vanzelfsprekend horen bij dit duinpark ook goede en aantrekkelijke voorzieningen op het strand. In het park is een goede zonerings van groot belang voor de natuur. Met name voor bijzondere broedvogels als de tapuit is stilte en rust een voorwaarde. Wellicht is het op termijn mogelijk om door een slim en integraal ontwerp voor het gehele gebied, inclusief entrees en randzones, en het gebruik van innovatieve ontwerpmiddelen (natuurbruggen, groene stiltetunnels) het recreatief gebruik te intensiveren en tegelijk de natuur verder te versterken? Zo'n ontwikkeling zou goed kunnen passen in een concept van een 'Helders Duinpark' waar natuur, recreatie en cultuur op afgewogen wijze samengaan. Wellicht is ook het deel van de Noordduinen tussen Den Helder en Julianadorp, bijzonder dankzij de grijze duinen en bloemrijke duingraslanden en één van de laatste broedgebieden van de tapuit, te integreren in dit concept. Het strand is hier rustig en aantrekkelijk voor naaktrecreatie en daarmee voor de plaatselijke natuurvereniging Falga.

Razende Bol

Vanuit Den Helder wordt naar de Razende Bol gevaren om te recreëren. Op dit moment is een deel openbaar toegankelijk en een beperkt deel afsloten vanwege de rustplaats voor zeehonden, strandbroeders en steltlopers (hoogwatervluchtplaats). Het is wenselijk om dit gebruik te reguleren door bijvoorbeeld het aanbieden van gecontroleerde natuurexcursies in het toegankelijke deel waardoor rekening gehouden kan worden met de draagkracht van de natuur.

Julianadorp – openbare ruimte als cement

Bij Julianadorp is de duinenreep van de Kop op z'n smalst, en de waarde van de natuur daardoor relatief hoog. De verblijfskwaliteit van de duinen is tegelijk beperkt – je kunt er geen uren in rondwandelen of fietsen zoals bij Schoorl. Aantrekkelijk zijn wel de noord-zuid fiets- en wandelroute en de landschappelijke contrasten tussen zee, duinen en bollenvelden. Het strand en de zee, en de betaalbare, ruime accommodaties achter de duinen zijn de belangrijkste troeven. De kansen voor versterking van de identiteit en aantrekkelijkheid van Julianadorp liggen met name in de openbare ruimte – het 'cement' tussen de losse en naar binnen gekeerde bebouwingsclusters – en gerichte intensivering van (recreatieve) bebouwing binnen de huidige contouren van het dorp waardoor de reuring toeneemt. Door de opzet en dichtheid van Julianadorp is er naast het strand niet één place-to-be; het dorp biedt een verzameling plekken verbonden door lange en rechte wegen. Dit gegeven zou de basis kunnen zijn voor het versterken van de identiteit en aantrekkelijkheid; het zou leuker, afwisselender en makkelijker kunnen worden om je op verschillende manieren (auto, fiets, wandelen, skeeleren, ...) te bewegen langs deze lijnen. Ook voor sportieve activiteiten kan meer ruimte geboden worden. Het strand behoort ook tot de openbare ruimte van Julianadorp en is in deze context wellicht nog belangrijker dan de stranden van andere kustplaatsen. De recent geplaatste strandhuizen van Ooghduyne bepalen nadrukkelijk het beeld en de sfeer van een deel van het relatief smalle strand en hun aantal beperkt de gebruiksruimte daar. Een eventueel conflict van toenemende drukte en aantasting van kwetsbare duinnatuur kan voorkomen worden door een innovatief en beeldbepalend ontwerp van de doorgangen door het duingebied. Door deze bijvoorbeeld vorm te geven als opgetilde, langgerekte natuurkijkhutten wordt de beperking omgezet in een ruimtelijke kans die bijdraagt aan de identiteit van Julianadorp. Bij zo'n ontwikkeling op de langere termijn hoort eventueel ook een herziening van verkeers- en parkeersituatie langs de duinen.

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstaptelek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struipaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

Callantsoog
Focus op de kern: meer
groen, landschapennatuur.
Strand is rustige rand.

Zwanenwater
Robuuster geheel met
nollen en ECN terrein

St Maartenszee
Informeel aan Zee

Hondsbossche Duinen
Een gezamenlijk,
uitgebalanceerd
kustproduct voor Petten-
Camperduin.

Groote Keeten – ontspannen landschap

Tussen de reuring van Julianadorp en Callantsoog profileert Groote Keeten zich met kleinschaligheid, natuur en rust. Rust die tevens een levensvoorwaarde is voor broedende tapuiten in het nabijgelegen Botgat. Wellicht dat in het open achterland op termijn ruimte voor eenzelfde natuurontwikkeling als bij de Zandpolder bij Callantsoog. Het enkele paviljoen op het strand past bij deze identiteit. De kansen voor Groote Keeten zitten met name in de schakel tussen dorp, recreatieparken en duinen, waarvan het karakter en de ruimtelijke structuur door de recente verlegging van de N502 minder sterk en helder is geworden. De nieuwe weg en de grote parkeerplaats domineren hier het beeld. Een kwaliteitsslag in de buitenruimte, bijvoorbeeld gericht op het in hiërarchie belangrijker maken van de verbinding dorp- duinen ten opzichte van de N502 kan hier veel verbeteren. Daarnaast is versterking van het groene karakter van het gebied tussen Groote Keeten en Callantsoog een belangrijke kans. Dit zit zowel in het vergroenen van de openbare ruimte en de recreatieparken als het beter ‘doorwaadbaar’ maken van het gehele gebied voor langzaam verkeer. Hierbij moeten ook openbare routes door de parken worden overwogen. Door een (groene) transformatie van de Boskerpolder wordt ook de belevingswaarde van Groote Keeten verhoogd. In het open achterland is op termijn wellicht ruimte voor eenzelfde natuurontwikkeling als bij de Zandpolder bij Callantsoog.

Callantsoog – groene kustparel

Natuur- en recreatiegebieden maken van dit voormalige eiland een afwisselende, groene enclave, uniek in een verder wat schrale agrarische omgeving. Door de aanleg van meer (openbaar) groen en meer en betere wandel- en fietsroutes – ook dóór de recreatieparken heen – kan deze kwaliteit verder worden ontwikkeld als unieke selling point (zie ook Groote Keeten). Dorp en omgeving worden dan nog aantrekkelijker voor recreanten (en bewoners) uit omliggende kernen zoals Schagen. In het lommerrijke groen ligt de grootste kracht; focus op kwaliteit en reuring zouden daarom – ook weer in het licht van onderscheidend vermogen ten opzichte van de andere kustplaatsen – het best gericht kunnen zijn op het dorp achter de duinen en minder op het strand. Het dorp met volwaardige voorzieningen, vlak achter de duinen en met een bijbehorend verenigingsleven is aantrekkelijk voor de Noordkop. De kwaliteit van de centrumfunctie van Callantsoog is van belang voor het verblijfsrecreatieve aanbod van de omgeving. Door beperkte schaalvergroting en optimalisaties kan het profiel van Callantsoog als centrum versterkt worden. De aanwezige strandbebouwing draagt bij aan de vitaliteit van de dorpskern en moet behouden blijven. Ruimte voor nieuwe recreatieve strandvoorzieningen kan gevonden worden in Petten, waar meer ontwikkelingen gewenst zijn.

Zwanenwater - natuurkern

Het Zwanenwater en de Pettemerduinen zijn gebieden met dezelfde landschappelijke ondergrond, maar hun historische ontwikkeling en huidig gebruik zijn heel verschillend. Het Zwanenwater is beperkt toegankelijk (niet fietsen). De Pettemerduinen zijn goed toegankelijk via een verbindend fietspad tussen de badplaatsen Petten en Sint Maartenszee. In de Pettemerduinen liggen de enclave van ECN/NRG en de oefenterreinen van Defensie. Vanuit natuur kan worden bekeken of de natuurwaarde en/of robuustheid van de natuurkern Zwanenwater gebaat is bij optimalisatie

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstapleek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struipaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

ties (in beheer, areaal, gebruik en verbindingen) van de Pettemerduinen ten zuiden en de natuursnippen van Callantssoog ten noorden van het gebied. Het bollenconcentratiegebied aan de oostkant kan op termijn wellicht meer recreatieve waarde krijgen, aangevuld door natuurzones die gebruikmaken van kwelwater uit de duinen als ecologische overgangen tussen het natuurlijke- en agrarische landschap. Om een dreigende verdroging van het Zwanenwater het hoofd te bieden kan al worden begonnen met de aanleg van een ‘overgangslandschap’ - een gecombineerde natuur-recreatieve verbinding tussen Callantssoog en Sint Maartenszee.

Sint Maartenszee – recreatief lint

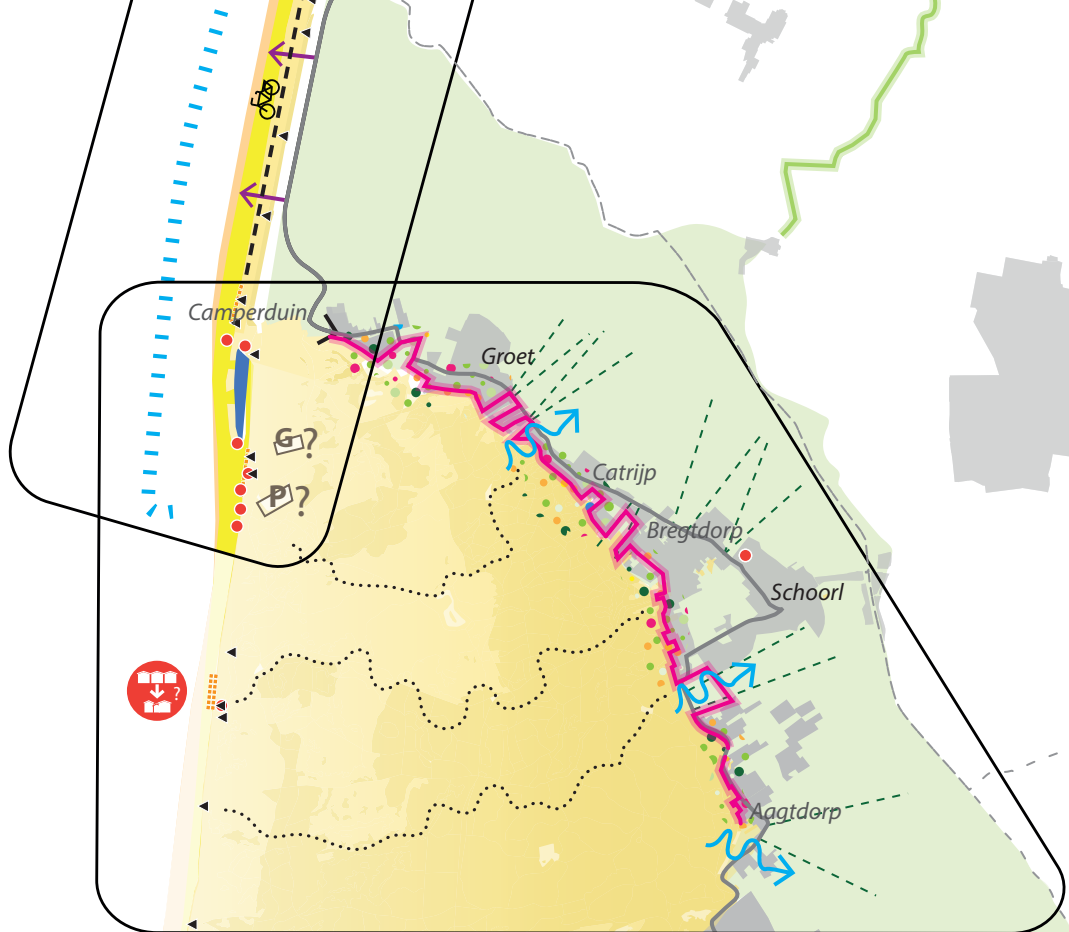
Het rechte lint Zeeweg - Sint Maartensweg verbindt de duinen met de Westfriese Omringdijk. Voor de recreanten van de recreatieparken en campings hierlangs zijn de zee - duinen en het kleinschalige landschap van West Friesland achter de dijk aantrekkelijke recreatieve bestemmingen, waar ze veilig en comfortabel moeten kunnen komen. Verdere ontwikkelingen (intensivering) rond dit lint staan of vallen bij de kwaliteit (ruimtelijk, verkeersveiligheid) van de Zeeweg - Sint Maartensweg en de fiets- en wandelpaden in het landschap daaromheen. Hierin kunnen nieuwe routes aangelegd worden voor fietsers en wandelaars, en wellicht gekoppeld daaraan, waar mogelijk het verbeteren van de ecologische kwaliteiten en verbindingen. De Burgemeester Breebaartweg kan ingericht worden als aantrekkelijke autovrije route die het lint Zeeweg – Sint Maartenszee en verschillende natuurgebiedjes verbindt met het strand ten behoeve van extensieve dagrecreatie. De noordelijke vertakking kan beter ingepast worden in het landschap door de asfaltweg te vervangen door een natuurlijk ogend wandel- en fietspad. Zo ontstaan er twee toegangen; een snelle doorgang over het asfalt, en een “groene route” door de duinen voor de liefhebber. De bereikbaarheid van beide recreatiestranden en paviljoens blijft zo ook voor calamiteiten en logistiek gegarandeerd. Op het strand is ontwikkeling gericht op kwaliteitsverbetering van het bestaande en behoud van natuur en rust.

Petten-Camperduin - pionieren in een nieuw kustlandschap

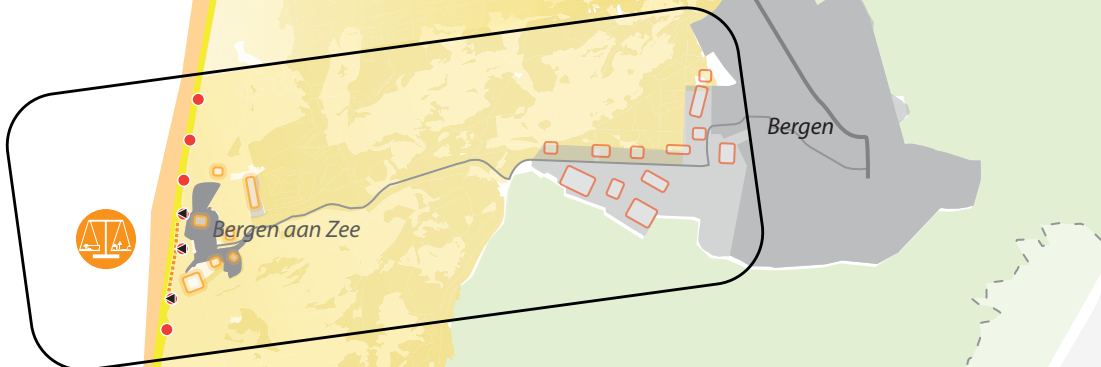
Petten en Camperduin hebben beide een sterke relatie met de Hondsbossche Duinen. Dit nieuwe, attractieve duinlandschap-in-ontwikkeling verbindt beide kernen en biedt ze nieuwe (gezamenlijke) mogelijkheden. De Hondsbossche Duinen dagen de kernen en gemeenten uit om over hun grenzen te kijken en het duinlandschap veel meer als eenheid voor denken, handelen en ontwerp te gebruiken. Dit kan het landschap zijn van nieuwe vormen en recreatieformules. Een uitgebalanceerde programmering, een gezamenlijk strandproduct, gericht op maximale sociaaleconomische meerwaarde voor Petten en Camperduin, is een belangrijke uitdaging. Hierin kan gezamenlijk aan productontwikkeling worden gewerkt die past bij de bestemming Hondsbossche Duinen. Seizoensgebonden strandhuizen zijn hierin denkbaar. Andere onderdelen kunnen zijn: (meer) uitnodigende dijktrappen, strandentrees met parkeerplaatsen en wellicht beperkte voorzieningen, informatieborden, sanitair, et cetera langs de hele dijk. En halverwege, ter hoogte van natuurgebied de Putten, een natuurbestemming met hierbij een kleinschalig element, zoals een uitkijk- en/of informatiepunt. In het kader van Kust op Kracht zijn / worden al circa vijftig ruimtelijke projecten uitgevoerd.

Voor Petten is het de opgave om de ruimtelijke en programmatische samenhang tussen het dorp en de omgeving te versterken. Hoe kan er gezorgd worden voor een

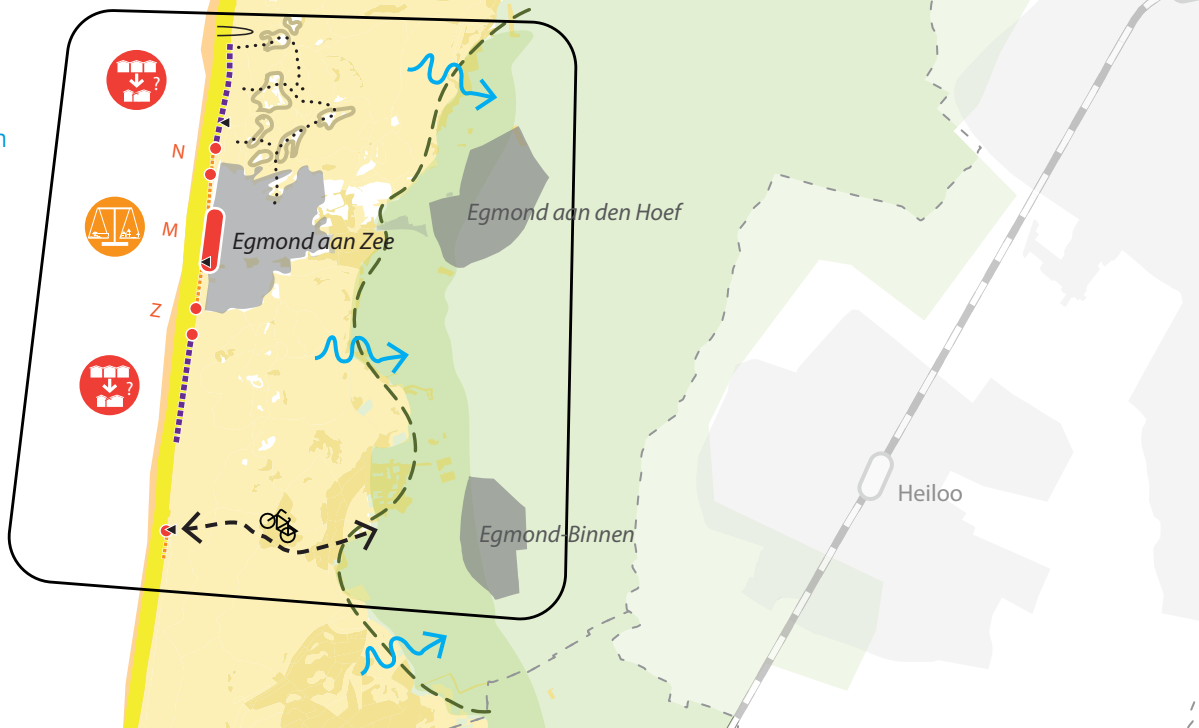
Schoorlse Duinen
Focus op duinlandschap
en duinrand. Behouden
zichtrelaties met open
achterland.
Strand is luwe rand.

Bergen aan Zee
Verdervormgevenaarrijke
bouw- en woontraditie:
strandprogrammaïndekern
in plaats van op strand.

Egmond aan Zee
Intensiveren,
indikken, combineren
strandbebouwing.

maximale (kwalitatieve) bijdrage van ontwikkelingen op het strand aan de economie en de gemeenschap van Petten en andersom? In het unieke landschap van het Korfwater en aangrenzende bosgebied liggen kansen voor de versterking van de natuur- en ruimtelijke kwaliteit. In Petten zijn het dorpsplein, de Pettemerduinen en de omgeving ervan vernieuwd. De afstand tussen de recreatieve zwaartepunten van Petten, het dorpsplein en het strand, is echter groot waardoor er nog weinig synergie is. Door bezoekers van het strand meer door en naar het dorp te leiden, kan de leefbaarheid van Petten worden verbeterd. Het verbinden van het centrum met de hoofdstrandafgang, via een doorgang door het recreatiepark Corfwater is hiervan een essentieel onderdeel. Daarnaast dient Petten als badplaats verder ontwikkeld te worden. Een kwaliteitsslag in het verblijfsrecreatieve aanbod (inclusief verlenging van het seizoen) komt ook ten goede aan de in het achterland aanwezige verblijfsrecreatie.

Camperduin heeft een vierzijdige oriëntatie: strand, zee, duinen en polders. De kwaliteit van de strandopgang is recent verbeterd – oud en nieuw zijn nu beter verbonden. De lagune is momenteel een bijzondere troef van Camperduin. Door de aanleg van de Hondsbossche duinen kan de recreatieve ontwikkeling en intensivering meer gericht worden op de directe omgeving van Camperduin, en dan met name in noordelijke richting. De recreatiedruk op de natuurkern van de Schoorlse duinen kan op deze wijze worden verminderd. Om te kijken hoe en waar de verschillende kwaliteiten in de nieuwe landschappelijke constellatie het best tot hun recht zouden kunnen komen zou het goed zijn om voor een ruim gebied rondom Camperduin-Hargen- Hargen aan Zee een lange termijn ontwikkelingsvisie op te stellen. Daarin moeten naast ruimtelijke en programmatische aspecten ook de verkeerskundige worden meegenomen en kan de verhouding tussen de plaatsen nader worden bepaald.

Schoorlse Duinen – Parkduinen aan zee

De kwaliteiten van dit duingebied zijn de grote maat en de groene kwaliteit. Hier kan uren in gelopen en gefietst worden zonder de zee te zien. De aantrekkelijkheid van het gebied is afleesbaar aan de langzame verdichting van de duinzoom. Vanwege de kwaliteit (belevingswaarde) van de randen, het coulissen-landschap zouden hier vista's vastgelegd en ontworpen kunnen worden; zones waar niet gebouwd mag worden en die de ruimtelijke relaties borgen voor de lange termijn. Mogelijk kunnen deze samenvallen met ecologische verbindingen voor de natte natuur die gebruik maken van het kwelwater uit de duinen en duinrellen.

Door de breedte en de hoogte van de duinen ligt hier een groot potentieel voor dynamische natuurontwikkeling in de kern van het gebied en kent het hoge natuurwaarden. Natuurbeleving en afwisseling dragen bij aan de toeristische aantrekkelijkheid. Het strand is de stille rand aan dit landschap, alleen lopend of per fiets te bereiken. Een extra, bovenop de verblijfskwaliteit van de duinen zelf.

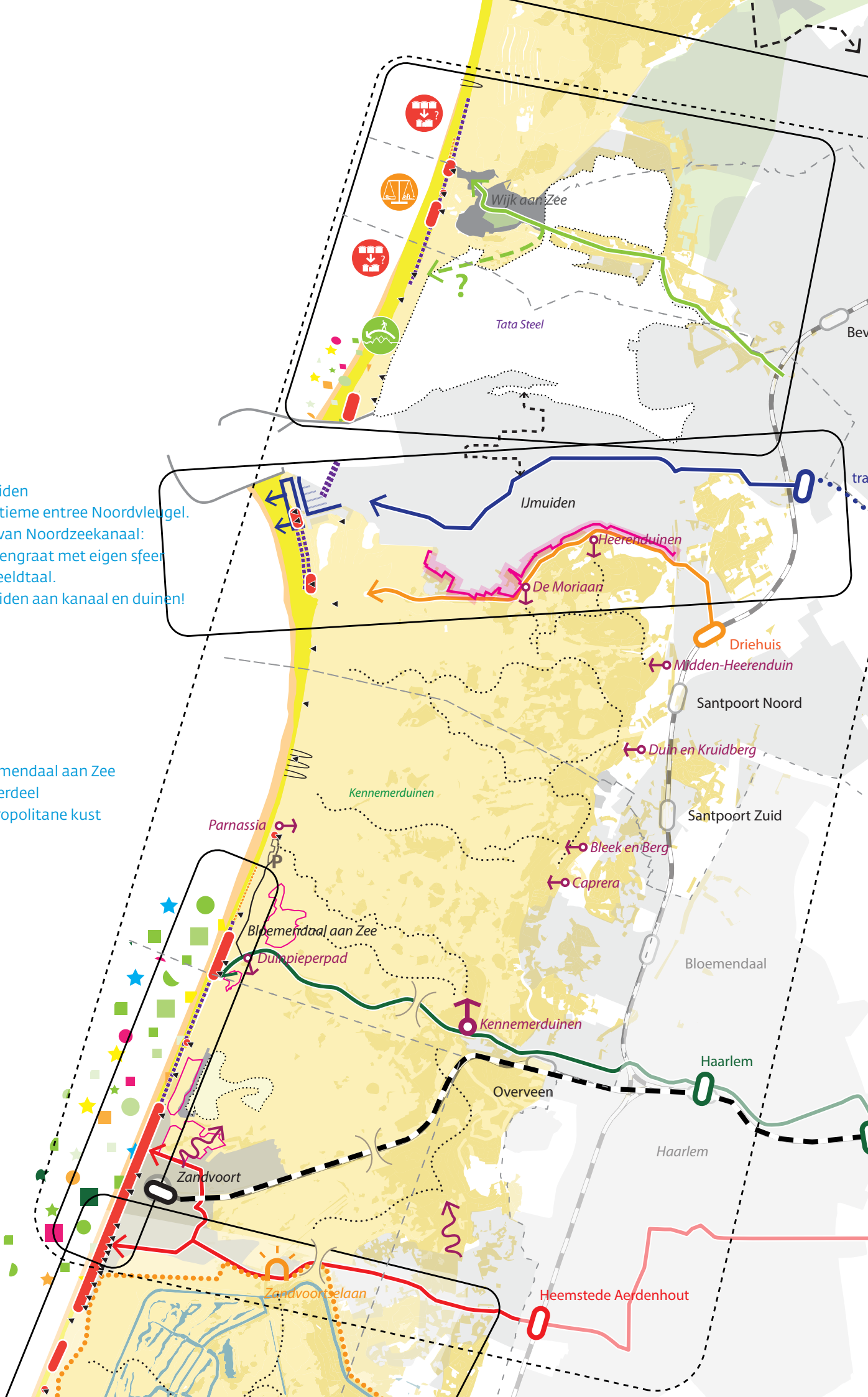
Hargen aan Zee

Hargen aan Zee is de zuidelijke uitloper van Camperduin met een eigen luwe kwaliteit. Een belangrijk kenmerk - en raison d'être van de strandpaviljoens - is de grote parkeerplaats in de duinen. Deze heeft voordelen – het is een veelgebruikte voorziening om van hieruit de duinen in te trekken, te voet, te fiets of te paard. Nadeel is

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstaptelek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struipaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

Ijmuiden
Maritieme entree Noordvleugel.
Kop van Noordzeekanaal:
ruggengraat met eigen sfeer
en beeldtaal.
Ijmuiden aan kanaal en duinen!

Bloemendaal aan Zee
Onderdeel
metropolitane kust

dat het tegelijk een mogelijke motor kan worden voor verdere strandontwikkelingen (de parkeerplaats is er toch) en verstoort het verkeer de natuur in deze noordwesthoek van de duinen. Zoals hierboven al aangegeven kan een lange termijn ontwikkelingsvisie op de ruimere omgeving van Camperduin-Hargen-Hargen aan Zee richting geven aan deze dilemma's en kansen. Hierin kan ook bekeken worden of er kansen zijn voor bijvoorbeeld duurzamer inrichten van de parkeerplaats (zonnepanelen?) in combinatie met e-bikes, fietsen en OV of het verplaatsen van de parkeervoorziening naar de wellicht op termijn vrijkomende gasboorlocatie waardoor de verstoring van de natuur aanzienlijk beperkt zou kunnen worden.

Schoorl aan Zee

Schoorl aan Zee is uniek als enige voorziening op een verder leeg strand, alleen bereikbaar per fiets en te voet. Het is de plek waar je moe en dorstig aankomt na een lange tocht door de duinen of langs de zee. De beperkte hoeveelheid badhokjes maakt het voor de terugkerende fietsende bezoekers mogelijk hun spullen niet steeds mee naar huis te hoeven nemen. Misschien is het indien gewenst mogelijk om de capaciteit hiervan te vergroten door innovatieve oplossingen zonder dat het ruimtebeslag in de lengterichting van het strand toeneemt – het 'indikken' uit de inleiding bij dit hoofdstuk.

Bergen aan Zee - stijlvol en groen

Bergen aan Zee heeft een basis van stijlvolle gebouwen in een royale landschappelijke setting waaraan ontwerpers als Berlage, Springer, Van Reenen hun bijdrage hebben geleverd. Het ligt midden in de natuur, met veel rust en ruimte. Het DNA van Bergen aan Zee wordt ontleend aan een mix van kunst en cultuur. De combinatie van landschap(sontwerp), royale opzet en stijlvolle architectuur heeft Bergen deels ook. Het royale landschap is echter steeds meer verdicht door met name woningbouw die in uitstraling en ruimtelijke samenhang steeds verder afstaan van het historische dorp aan zee. Het zou mooi zijn als het recreatief programma bij zou kunnen dragen aan het versterken/weer zichtbaar maken van de historische kwaliteit en stijl. Dus gasten vooral ook ontvangen in het dorp en niet alleen op het strand. De kwaliteit is met name rond het van Wijckplein sleets aan het worden. Herontwikkeling van dit gebied en de gebouwde randen kan de sfeer en beleving van dit zeedorp samen met de levendigheid in en rond de strandbebouwing versterken.

Egmond aan Zee - levendig zeedorp

In contrast met de situatie bij de Schoorlse duinen, met een 'volle' binnenduinrand en een 'leeg' strand is bij dit relatief smalle duinlandschap alle zee georiënteerde recreatie juist geconcentreerd bij historisch zeedorp Egmond. Hier zijn zee en strand de troeven en het maximaal levendig maken van het dorp en het strand een logische strategie. Eventuele intensivering kan helpen de om de drie strandkarakters van Egmond te versterken. Aan de noordkant van het centrum liggen de karakteristieke duinlandjes. Hier is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd om natuur en cultuurhistorie met elkaar in evenwicht te brengen. Het bijzondere karakter van dit Zeedorpenlandschap zou gebruikt kunnen worden bij de inrichting en sfeer van het noordelijke strand met de aanzienlijke hoeveelheid strandhuisjes. In de huidige situatie staan

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstaptelek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struinpaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

er zowel aan de noord- als zuidzijde van het centrum over een aanzienlijke lengte strandhuisjes. Ten behoeve van intensivering van het strandgebruik zou onderzocht kunnen worden welke alternatieve configuraties en combinaties van bebouwing denkbaar zijn. Veel bad- en strandhuisjes staan nu naast elkaar, waar ook achter elkaar mogelijk is. Wellicht zijn nieuwe combinaties mogelijk die specifiek de identiteit van deze kustplaats versterken – een nieuw Egmonds type? Door zulke nieuwe en efficiënte combinaties wordt het wellicht mogelijk om in te dikken en daarmee het strandgebruik in de lengterichting te verkleinen. Met name aan de zuidkant van Egmond zou de duinnatuur hier baat bij kunnen hebben en verstuuving meer ruimte. De bereikbaarheid op drukke zomerse dagen is een probleem dat aandacht behoeft.

Egmond Binnen

De bebouwing van Egmond binnen bestaat uit een paviljoen, een watersportvereniging en badhuisjes. Het geheel is alleen bereikbaar voor langzaam verkeer. De badhuisjes bieden ook hier de mogelijkheid om strandspullen op het strand op te slaan, van belang bij een strand waar geen auto's kunnen komen. Ook hier is 'indikken' mogelijk interessant om: capaciteit te vergroten zonder extra strandlengte, het verkleinen van de impact op de natuur (minder strandlengte met zelfde capaciteit) en betere verstuuvingmogelijkheden.

Castricum - Buitenpoort

Castricum is naast Zandvoort en Den Helder de enige Noordzeekustplaats met een NS station. In het provinciale programma OV Knooppunten is zo'n station aan een aantrekkelijk recreatief landschap een 'Buitenpoort' genoemd, die in het licht van toenemende verdichting en verstedelijking van de Metropoolregio Amsterdam steeds belangrijker en drukker zullen worden. De gemeente wil het strand maximaal verbinden met het station en daarbij inzetten op alternatief vervoer met onder andere verhuur van bakfietsen, e-bikes, elektrisch busvervoer (piekseizoen), een herkenbare informatievoorziening et cetera. Extra parkeerplaatsen aan of bij het strand horen daar niet bij.

Het strand heeft drie verschillende toegangen: de Kop van de Zeeweg (met parkeerplaatsen), noordelijker gelegen (waar een onverhard voetpad vanuit camping Bakum uitkomt) en een opgang vanaf camping Geversduin, ten zuiden van de parkeerplaats. Tussen de eerste twee loopt ook een pad. Hier komt het stedelijk-recreatief gebruik het dichtste bij - de ongerepte duinzone is hier op z'n smalst. Het zuidelijk strand grenst aan breed, ongerept gebied - de bebouwing ligt hier op veel grotere afstand. Daarom lijkt het logisch om alle gebruik op het strand te concentreren bij de entree aan de kop van de zeeweg. Er is hier nood aan een gebiedsontwikkeling met het oog op kwaliteitswinst voor recreatief aanbod, duurzaamheid, natuur en landschap. De lokale stakeholders zijn hier over reeds in overleg. Ook hier zouden alternatieve bebouwingsconfiguraties op termijn problemen kunnen oplossen en kansen creëren.

Heemskerk aan zee – goed bewaard geheim

Het Kruisbergstrand, het noordelijke strand van Heemskerk, is alleen met een fietspad bereikbaar vanuit Heemskerk. Op het gehele strand, noordelijk en zuidelijk van de opgang met paviljoen staan een aanzienlijke hoeveelheid (300) strandhuisjes. Bezoekers van deze huisjes parkeren hun auto in Wijk aan Zee. Vanaf de centrale ontsluiting neemt de aantrekkelijkheid van strand- en badhuisjes af omdat steeds verder gelopen moet worden (met spullen). Het cluster strandbebouwing is begrensd door kerven. De beperkingen maken de charme, daarom houden wat er is en niet uitbreiden. De rust en stilte worden zeer gewaardeerd door voornamelijk de bewoners en zij die het kennen. De strandhuisjes zijn zelfvoorzienend door middel van zonnepanelen en septic tanks. Er is ambitie om de aggregaten van het paviljoen en de reddingsbrigade te verduurzamen.

Metropoolkust

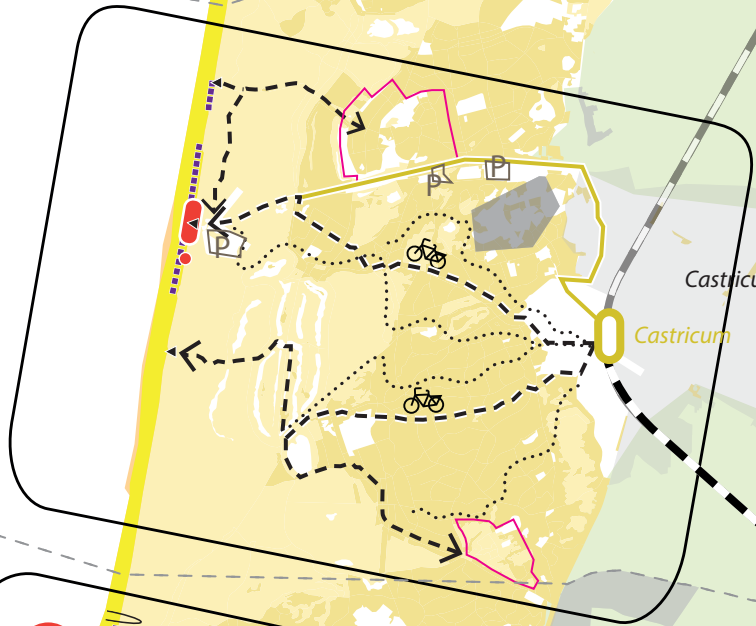
De hierna beschreven gebieden vormen samen een belangrijk uitloopgebied voor de Metropoolregio Amsterdam met een grote afwisseling en diversiteit. In dit kustlandschap is het belangrijk om de landschappelijke contrasten te waarderen, benutten en te versterken: natuur-stad, natuur-industrie, rust-reuring, ontspanning-sport, cultuur-vermaak; en de bereikbaarheid te vergroten.

Vanuit een groeiende metropool willen natuurlijk steeds meer mensen naar de kust, waardoor de regionale bereikbaarheid ervan ook meer aandacht zal vragen. De verwachting is dat zowel de drukke plekken als de rustige plekken drukker worden. Voor een goede geleiding kan tevens gedacht worden aan transferia op strategische plekken in de buurt van de binnenduinrand. Stations kunnen nog meer ingezet worden als 'overstapplaatsen': van trein naar fiets (Haarlem, Haarlem- Spaarnwoude, Heemstede, Bloemendaal, Santpoort-Noord, Beverwijk), van auto naar trein (Haarlem- Spaarnwoude), van boot naar fiets/OV (bijvoorbeeld door toevoegen transferium IJmuiden). Zandvoort is daarbij al met de trein bereikbaar en het strand van IJmuiden in de zomer met HOV. Daarnaast kan een betere spreiding van recreanten over de verschillende kustbestemmingen misschien eveneens deel zijn van de oplossing. Grofweg zijn er vijf belangrijke autoverbindingen tussen de metropoolregio en deze kust: Zeestraat (Beverwijk-Wijk), Kanaaldijk (IJmuiden), Heerenduinweg (IJmuiden), Zeeweg (N200, Bloemendaal) en de Zandvoortselaan (N201, Zandvoort).

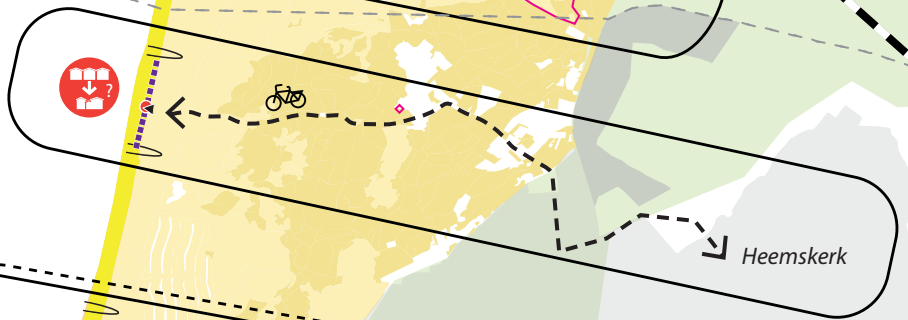
Wijk aan Zee - Velsen Noord

Beide stranden hebben een eigen identiteit maar zijn door de ligging en bereikbaarheid onlosmakelijk met elkaar verbonden. De zone met strandhuisjes aan de noordzijde van Wijk aan Zee (in gemeente Heemskerk) grenst aan een breed duingebied. Het strand is hier vrij rustig. Bij een toename van het strandgebruik moet ook gekeken worden naar het regionale bereikbaarheidsprofiel een ingewikkelde operatie onder andere door allerlei beschermingsregimes in de duinen. Aanpassing ervan zou moeten plaatsvinden vanuit een integraal bereikbaarheidsperspectief voor de metropoolkust. De belasting van de duinnatuur kan worden verminderd door hier op termijn in te dikken, waardoor de gebruikte strandlengte afneemt, of bij uitbreiding van de capaciteit niet hoeft toe te nemen.

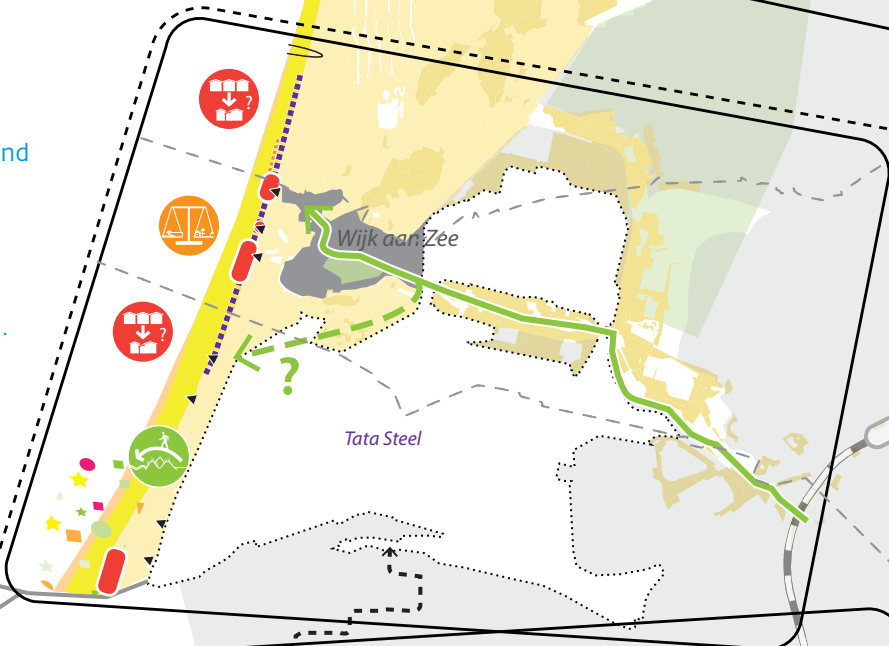
Castricum en Bakkum
verbinden met het station

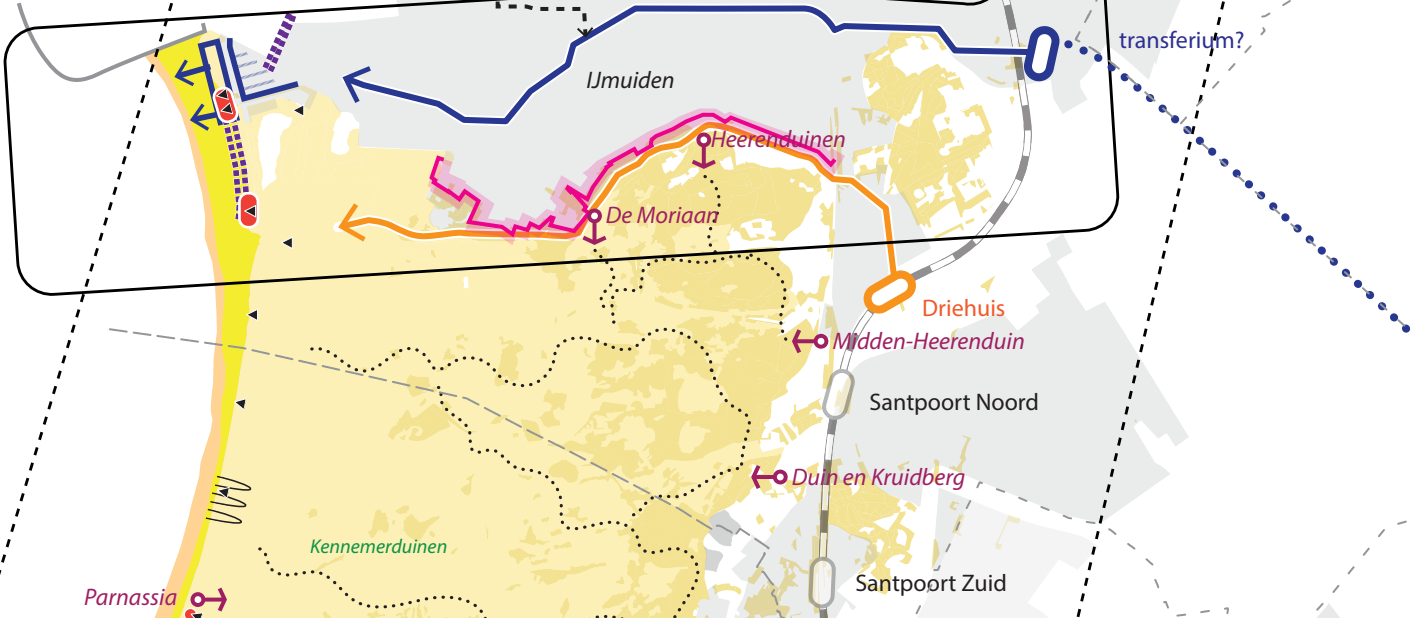
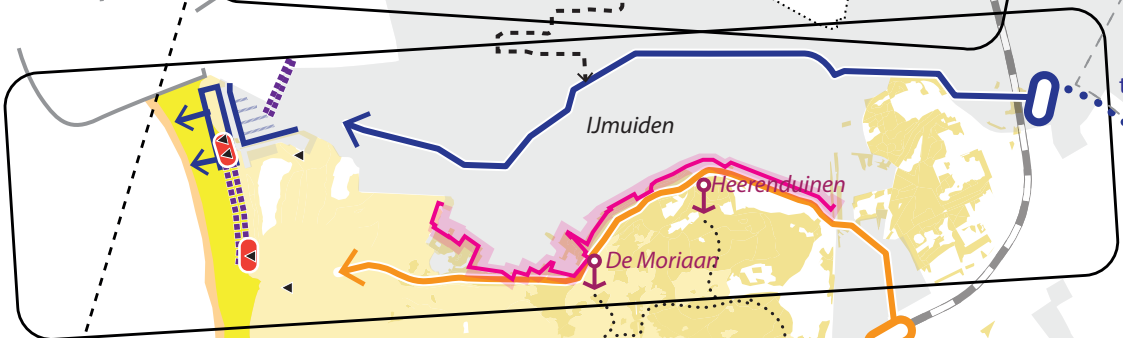
Heemskerk Buiten
Voor de fietsers...

Wijk aan Zee
Synergie dorp en strand

Velsen Noord
Kansrijke kust voor
groeïende Metropool.

Wijk aan Zee – familiestrand met een vleugje cultuur

Wijk aan Zee is een bijzonder ‘dorp’ in de Metropool waarvan de ontsluiting zoals eerder gezegd een aandachtspunt is. Ten zuiden van de strip strandhuisjes ligt een smalle maar waardevolle strook met kwetsbare natuur, met onder andere Hondskruid en zeldzame orchideeën. Toename van het recreatief gebruik betekent extra druk op deze natuur. Hier kan een goed ontwerp wellicht uitkomst bieden; als de opgangen / overgangen door de smalle strook duinen echter de vorm kunnen krijgen van ‘natuurbruggen’, zoals ook voorgesteld bij Julianadorp, hoeven beiden elkaar niet te bijten. Het op termijn indikken van de strip strandhuisjes ten zuiden van de kern maakt instuiving makkelijker en vermindert de verstoring van de duinnatuur. Zoiets kan alleen met instemming van alle betrokkenen. Net als bij Petten is het de vraag hoe het dorp Wijk maximaal meeprofiteert van toerisme en voorzieningen op het strand terwijl het juist de kleinschaligheid is die het dorp uniek maakt.

Velsen noord - onalledaags decor voor kenners, sporters en feesten

Velsen noord is misschien wel het bijzonderste strand van Noord-Holland. Waar anders kun je recreëren in zo’n onalledaagse decor, met de enorme installaties van Tata, de pieren, de windmolens en het brede strand. Het is een plek voor avonturiers, sporters en kenners. Vanwege de unieke stroming en golfslag achter de pier is de zee hier bij uitstek geschikt voor wind- en watersportactiviteiten. Dit is een plaats waar geluid en licht geen probleem zijn en op termijn misschien meer stedelijke activiteiten op het strand mogelijk zijn. De bottleneck voor intensiever gebruik van dit strand is de ontsluiting ervan door het woongebied van Wijk aan Zee en de duinen heen, en de daarmee gepaard gaande extra druk op Wijk aan Zee. Zoals gezegd is het in het licht van de toenemende recreatiedruk vanuit de Metropoolregio goed om de ontsluiting van de gehele metropoolkust, nog eens goed ter zijner tijd onder de loep te nemen.

IJmuiden – maritieme entree van de Metropoolregio Amsterdam

De ‘voorkant’ van de woonkern IJmuiden ligt aan het Noordzeekanaal, en veel minder aan Zee (er ligt een haven tussen) en de duinen. De Heerenduinweg is een wat non-descripte, ouderwetse randweg tussen duinen en stad, zonder met die laatste verbonden te zijn. De zeezijde van IJmuiden is dé maritieme entree van de Metropoolregio Amsterdam, het Noordzeekanaal de ruggengraat van het maritieme landschap. Langs dit kanaal heeft zich in de tijd een eigen beeldtaal ontwikkeld van staal, vis en (wind)energie. Bijzondere ontwikkelingen op deze kop (die een impuls goed kan gebruiken) passen goed in deze bijzondere reeks.

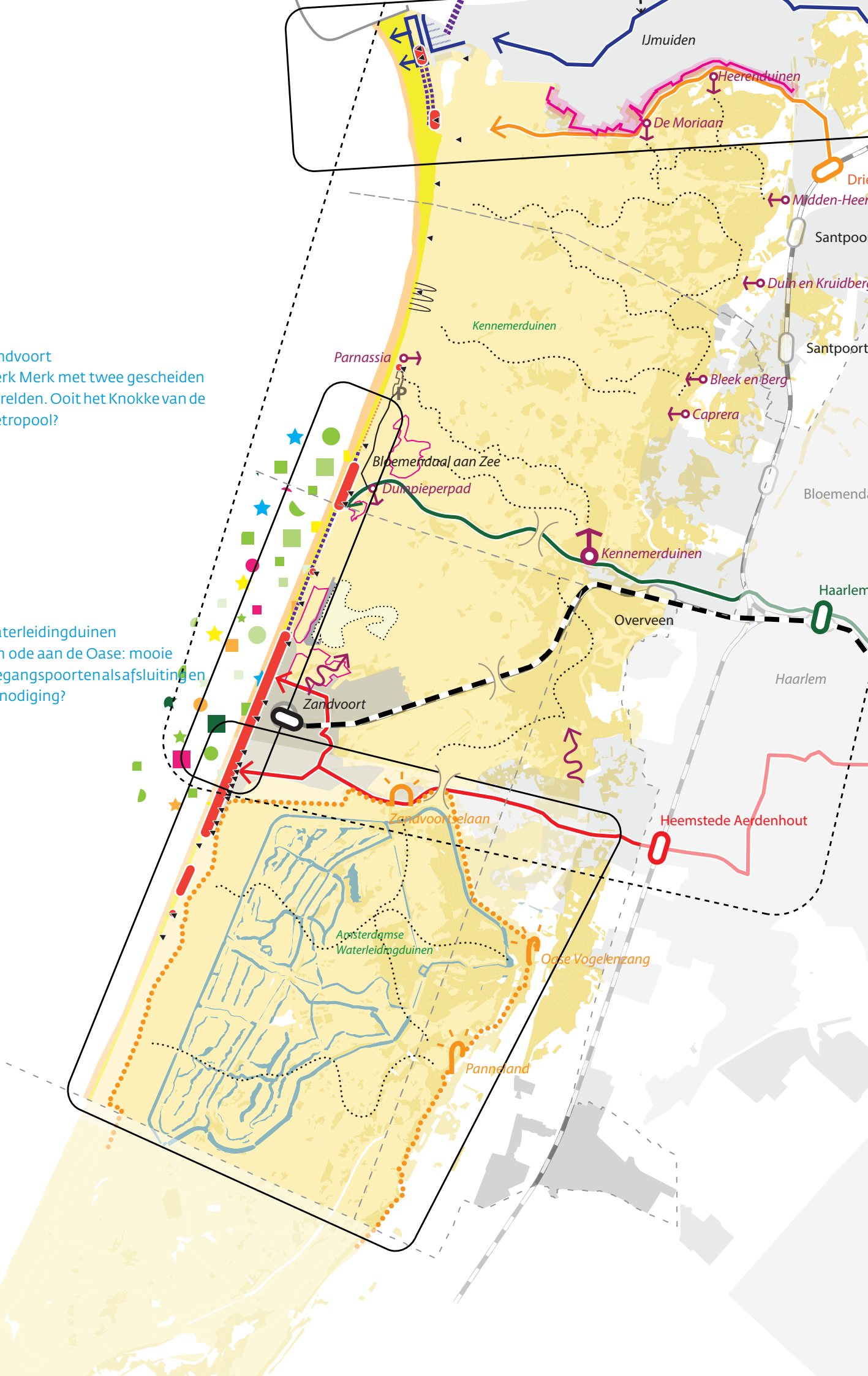
Nationaal Park Zuid-Kennemerland (Kennemerduinen)

Een bruikbare referentie voor de betekenis en inbedding van de Kennemerduinen in het landschap van de Metropoolkust is wellicht museum Kröller Muller op de Veluwe. Als afgebakend landschapspark in een groter geheel. De huidige indeling met drukkere gebieden en meer rustige delen (de noordwestelijke natuurkern) gaat uit van de recreatieve mogelijkheden en de randvoorwaarden vanuit natuur. Rustige gebieden zijn bijvoorbeeld moeilijker bereikbaar en daarmee alleen voor de rustzoe-ker, drukte wordt opgevangen en in goede banen geleid bij de grote toegangspoorten. Eén herkenbare formule voor het gehele gebied en omgeving, met duidelijke entree(s), verkeersregimes (fietsen), architectuur en beheer kan de toenemende drukte in het gebied meehelpen opvangen. Voor de ontwikkeling en vitaliteit van IJmuiden is een dubbele oriëntatie (op kanaal én duinen) van belang.

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstapplek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	De Helderse Vallei
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struinpaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	Zandvoort
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

Zandvoort
Sterk Merk met twee gescheiden
werelden. Ooit het Knokke van de
Metropool?

Waterleidingduinen
Een ode aan de Oase: mooie
toegangspoorten als afsluitingen
uitnodiging?

Bloemendaal aan Zee - ontspanningsstrand

Het aantal jaarrondpaviljoens is hier beperkt, er staat relatief veel seizoenbebouwing op het strand. Aan de noordkant is het strand eerder rustig, aan de zuidzijde is ruimte voor de drukte. Deze indeling lijkt logisch: reuring (paviljoens) in relatie met Boulevard Barnaart/Zandvoort en rust (strandslaaphuisjes) ter hoogte van camping De Lakens en meer naar het noorden. Bloemendaal staat nu bekend vanwege de feesten die door de paviljoens worden georganiseerd. Beperking daarvan, conform Bestemmingsplan Bloemendaal aan Zee (2013), is gericht op veiligheid en beperking van (ook nachtelijk) autoverkeer en tegelijk op het behouden van voldoende ruimte voor badgasten en families die rust zoeken en komen voor andere vormen van ontspanning, zoals sport en spel. De verplaatsing van een aantal sportpaviljoens naar de drukker zone bij de paviljoens versterkt de identiteit van seizoenstrand aan de noordzijde. Ten noorden van Parnassia is het strand aangemerkt als natuurstrand, wat aansluit bij de natuurontwikkeling (Kattendel) die hier plaatsvindt. Bereikbaarheid blijft ook voor Bloemendaal een belangrijk aandachtspunt, zowel in de vorm van openbaar vervoer als met de auto.

Zandvoort - Popup metropool

Eind 19e eeuw is dit van oorsprong achter de duinen gelegen vissersdorp uitgegroeid tot een aan zee gelegen badplaats. Nieuwe toeristische faciliteiten werden tussen de zee en het oude dorp gelegd, een tweedeling die tot op de dag van vandaag voelbaar is, zowel in schaal als functies. Het strand heeft haar eigen publiek en een beperkte relatie met - en meerwaarde (als motor) voor - stedelijke ontwikkeling. Met de komst van de trein Haarlem - Zandvoort werden de nieuwe toeristische voorzieningen naar het noorden verplaatst. Nadat in de tweede wereldoorlog alle bebouwing langs de kust wordt gesloopt ten behoeve van de Atlantikwall, lag er een grote bouwopgave in de boulevardzone. De eerste wederopbouwplannen van Friedhoff bevatten voornamelijk toeristische voorzieningen, maar de kustzone wordt uiteindelijk gevuld met voornamelijk woningbouw. Centraal voor het dorp ligt een autovrije boulevard begeleid door woningen, die heden ten dage wat wezenloos tussen strand en dorp ligt. Nieuwe grootschaliger voorzieningen (circuit en later het recreatiepark) worden aan de noordzijde van het dorp gelegd.

Zandvoort wil op korte termijn de koppeling tussen strand en dorp en de (ruimtelijke) kwaliteit van de boulevard verbeteren. Op de langere termijn wil Zandvoort zich in relatie met Amsterdam (Amsterdam Beach) meer richten op de metropolitane bezoeker. Ondertussen kan meer gebruik worden gemaakt van bestaande kwaliteiten, zoals de mogelijkheden die het (internationaal bekende) circuit biedt en de landschappelijke context. Met name het duingebied kan beter ontsloten worden. Voor recreatieve bebouwing zijn er kansen door met (nog) meer concurrentie aan te sluiten op het stedelijk aanbod en meer kwaliteit te organiseren in het kustproduct. Hier kan PopUp een bijdrage aan leveren (tijdelijk, evenementen) en Zandvoort sterker op de kaart zetten. Aan de noordzijde langs Boulevard Barnaart is ruimte voor groei. Dagrecreëren, verblijven, grote evenementen, eten & drinken op het strand en in het dorp, en op Boulevard Barnaart; beter gebruiken van grote en unieke strook verharding met uitzicht op zee!

Het zuidelijk deel met het naaktstrand is nadrukkelijk rustiger. Hier staan nu enkele seizoenpaviljoens. De gemeente wil hier behouden wat er is, waarbij de nadruk ligt op natuurbeleving.

	strandopgang
	strandpaviljoen / groot bouwwerk
	strandslaaphuisjes
	kleedhokjes
	levendigheid (voorzieningen)
	binnenduinrand
	potentiële clustering / wijziging configuratie strandbebouwing
	alternatieve verbindingen dmv natuurbruggen
	relatie dorp - strand
	hoofdontsluiting strand
	overstapleek (transferium / buitenpoort / belangrijk station)
	entreegebied
	belangrijke fietsverbinding
	wandelroutes - struipaden (indicatief)
	camping / vakantiepark
	parkeerplaats (P) / gasboorlocatie (G)
	kerf
	verbijzondering hek en toegangspoorten A'damse Waterleidingduinen
	(potentiële) ecologische verbinding
	potentie kwelwater duinen en duinrellen
	ecoduct
	duinpark / landschappelijk ensemble

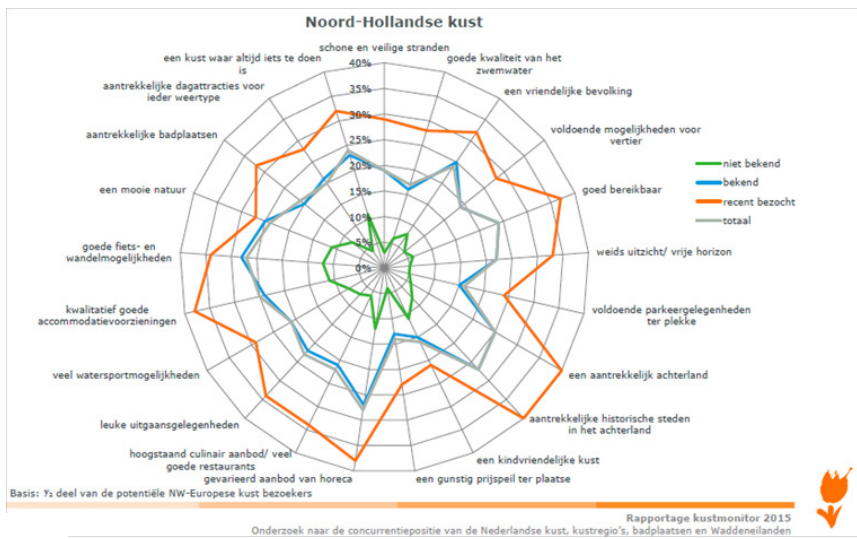

Waterleidingduinen – Oase van rust en ruimte

De functie van dit gebied heeft ervoor gezorgd dat beeld en gebruik(s(intensiteit) van dit waterwinlandschap al lang hetzelfde zijn. Het gebied heeft een eigen identiteit. Een goed ontwerp van de toegangspoorten kan het met dubbelzinnigheid en kunstzinnigheid verrijken. Het houdt tegelijk tegen en nodigt uit, en vertelt het verhaal van de wereld die het omsluit. Door het kwalitatief en herkenbaar inrichten van de toegangen wordt dit versterkt.

Er ligt al een ambitie voor de Zandvoortse entree: de gemeente wil de zichtbaarheid van het natuurgebied vergroten. Samen met de uitbater van de bestaande horeca wordt gekeken naar de mogelijkheden. Onderdeel van het plan is vergroten van de horeca, maar op een betere plek en beter geïntegreerd in de omgeving, waardoor ook de zichtbaarheid verbetert. Uniek is de toegankelijkheid te voet, de kwaliteit van struingebied. Strandhuisjes passen niet bij deze kwaliteit: na een uur wandelen door de 'wildernis', wil je geen strandhuisjes aantreffen. Het project 'Noordvoort', gericht op het herstel van de dynamiek en de natuurwaarden in de zeereep en de beleving daarvan, is al in ontwikkeling. De laatste fase is gericht op het creëren van een kilometerslang natuurstrand met rust voor vogels en ruimte voor natuurlijke processen.

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Waardering kustproduct

In 2016 is in opdracht van de Provincie Noord-Holland en de natuur-en recreatiebeheerders van het terreinbeheerders-overleg (TBO) het rapport 'Bezoekersonderzoek natuur-en recreatiegebieden, Noord-Holland 2016' opgesteld door NBTC-NIPO Research. In dit rapport wordt inzicht gegeven in de omvang en de structuur van het bezoek aan 65 openluchtrecreatiegebieden in Noord-Holland. Dit zijn verschillende soorten gebieden zoals stadsparken, strand, duingebied, natuur-en recreatiegebieden en cultuurlandschappen. Daarbij is niet alleen gekeken naar de bezoekaantallen, maar zijn respondenten ook gevraagd naar de achterliggende bezoekenmerken zoals de waardering, ondernomen activiteiten etc.. Dit rapport geeft een duidelijk beeld wat de bezoekmotieven zijn voor het kustproduct van Noord-Holland en hoe dit gebied wordt gewaardeerd.

1) Texel bos en duin (1,5 tot 2 miljoen bezoekers)

Het gebied trekt naast bezoekers van 55 jaar en ouder ook veel gezinnen met kinderen. De bezoekers komen veel uit de directe omgeving maar ook vanuit de rest van Nederland. Men komt er echt om van de natuur te genieten maar combineert het wandelen ook vaak met horeca bezoek.

Kwaliteit: "Rustig, mooi stuk natuur, heerlijk om te wandelen en vogels te kijken"

Verbeterpunten: "Fietspaden zouden ruimer moeten zijn en meer rustplaatsen"

2) Strand Texel (1,5 tot 2 miljoen bezoekers)

Het strand van Texel trekt voornamelijk gezinnen met kinderen uit heel het land. Het is een gebied om te wandelen en ook te zonnen, beiden gecombineerd met horeca bezoek.

Kwaliteit: "Texel heeft mooie en brede stranden en goede gelegenheden om er wat te drinken en te eten"

Verbeterpunten: "Bij mooi weer is de parkeergelegenheid beperkt"

3) Noordduinen / Grafelijkheidsduinen (1 tot 1,5 miljoen bezoekers)

Voor deze duinen is vooral de nabijheid de belangrijkste reden voor een bezoek. Dit zie je ook terug uit het hoge aandeel bezoekers uit de directe omgeving. De activiteiten zijn zeer gevarieerd want naast wandelen komen mensen ook om te fietsen, zonnen, zwemmen, spelen en voor horeca bezoek. De bezoekers in dit gebied zijn over het algemeen ook jonger dan de andere duingebieden in Noord-Holland.

Kwaliteit: "Heerlijk rustig, mooie duinen en geen vervuiling. Er zijn goed aangelegde wandelpaden, voldoende parkeergelegenheden en goede horeca"

Verbeterpunten: "Het is massaal en druk, tevens is het strand niet schoon en zijn er onvoldoende bankjes"

4) Zwanenwater (250.000 tot 500.000 bezoekers)

Het gebied trekt bezoekers van alle leeftijd, met uitzondering van kinderen. Men gaat er voornamelijk naar toe om actief bezig te zijn. Het gebied trekt bezoekers uit het hele land.

Kwaliteit: "Het is een prachtig gevarieerd natuurgebied met een enorme variëteit aan begroeiing waarvan enkele planten vrij zeldzaam zijn. Ook de stilte daar is erg prettig"

Verbeterpunten: "Er is te weinig parkeergelegenheid en er is maar 1 pad om rond te wandelen, dat is jammer"

5) Pettemerduinen (750.000 tot 1 miljoen bezoekers)

Naast het wandelen komen mensen ook veel in dit gebied vanwege werk. Het gebied wordt ook veel benut om actief bezig te kunnen zijn. Het gebied wordt bezocht door alle leeftijden en trekt opvallend veel bezoekers uit andere provincies.

Kwaliteit: "Er is zoveel verandert de laatste jaren, mooi groot strand en nieuwe duinen. Een mooi strandpaviljoen en een informatiecentrum"

Verbeterpunten: "Meer parkeergelegenheid, en voor lagere kosten. Geen duidelijke wandelpaden en altijd druk gebied"

6) Hondsbosche Duinen: (750.000 tot 1 miljoen bezoekers)

De mensen komen hier vooral om van de natuur genieten waarbij ze het wandelen combineren met een horeca bezoek.

De grootste groep bezoekers is 55 jaar en ouder en afkomstig uit de direct omgeving.

Kwaliteit: "Het is een prachtig gebied geworden met goede fiets- en wandelpaden"

Verbeterpunten: "Betere parkeervoorzieningen en het is er vaak erg druk"

7) Schoorlse Duinen (2 tot 3 miljoen bezoekers)

Men komt hier vooral om te wandelen en combineert dit met horeca bezoek. Het is echt een gebied om buiten te zijn met familie of vrienden. Het gebied trekt veel bezoekers van 55 jaar en ouder maar ook vanuit de leeftijdscategorie 35-54 jaar.

De bezoekers komen echt vanuit de hele provincie met ook een opvallend groot deel bezoekers uit Zuid-Holland.

Kwaliteit: "Een mooi afwisselend gebied qua natuur, heerlijk om te wandelen, goed bewegwijzerde routes waaronder een van de mooiste MTB routes van Nederland"

Verbeterpunten: "Te weinig parkeergelegenheid en duur bovendien"

8) Strand Bergen / Egmond / Schoorl (3 tot 4 miljoen bezoekers)

Het strand trekt als grootste groep bezoekers van 55 jaar en ouder. Het is een gebied om te wandelen en ook te zonnen, beide gecombineerd met horeca bezoek. Men gaat er heen om echt buiten te zijn met familie of vrienden. Het strand trekt bezoekers uit heel Nederland.

Kwaliteit: "Breed strand, heerlijk wandelen, goed bereikbaar, volop parkeermogelijkheden"

Verbeterpunten: "Te weinig parkeerplaatsen en betaald parkeren is duur"

9) Noordhollands Duinreservaat (3 tot 4 miljoen bezoekers)

De mensen komen hier vooral om buiten te zijn en vaak als activiteiten met familie en vrienden. Het wandelen wordt dan gecombineerd met horeca bezoek. Met name bezoekers vanaf 35 jaar die afkomstig zijn zowel uit de directe omgeving als uit de rest van Noord-Holland.

Kwaliteit: "Prachtig duin gebied met kleine paadjes waar je heerlijk kunt 'verdwalen'. Het gebied en de paden zijn ook zeer goed onderhouden. Het landschap verandert per seizoen en is dus altijd verfrissend"

Verbeterpunten: "Soms te weinig parkeergelegenheden en bankjes"

10) Strand Wijk aan Zee (1,5 tot 2 miljoen bezoekers)

Het strand van Wijk aan Zee trekt bezoekers van alle leeftijden. Het is echt een strand voor een uitje met familie en vrienden waar men wandelt, gaat zonnen en dit combineert met horeca bezoek. Het strand trekt bezoekers uit zowel de regio als de rest van Noord-Holland.

Kwaliteit: "Heerlijk strand, schoon, breed, ruim, dichtbij, veel horeca (ook in de winter) en met goede en gratis parkeermogelijkheden"

Verbeterpunten: "Het is er net even minder dan de andere gebieden met Tata op de achtergrond. Er zijn ook te weinig parkeerplaatsen en op het strand alleen strandtenten".

11) Kennemerduinen (3 tot 4 miljoen bezoekers)

De mensen komen hier vooral om te wandelen en te genieten van de natuur maar doen dit vooral echt als een uitje met familie/vrienden of om fysiek/sportief bezig te zijn. Dit gebied wordt actief bezocht door alle leeftijden en trekt bezoekers vanuit de gehele provincie.

Kwaliteit: "Mooi, gevarieerd landschap, groot dus je hoort de verkeerswegen nauwelijks, met een schitterend strand en goede horeca."

Verbeterpunten: "Relatief weinig parkeergelegenheden"

12) Strand Zandvoort / Bloemendaal (4 tot 5 miljoen bezoekers)

Het strand van Zandvoort en Bloemendaal trekt bezoekers van alle leeftijd. Naast het wandelen is dit bij uitstek een strand om te zonnen en voor bezoek aan horeca. Er komen bezoekers vanuit heel Noord-Holland met een sterke oververteenwoordiging vanuit de Metropoolregio Amsterdam.

Kwaliteit: "In de buurt, makkelijk te bereiken. Strand is schoon, er is een gezellige sfeer en genoeg horecagelegenheden"

Verbeterpunten: "Betere parkeergelegenheden en er ligt vaak veel troep"

13) Waterleiding Duinen (1,5 tot 2 miljoen bezoekers)

De mensen komen hier voornamelijk om te wandelen en te genieten van de natuur. De grootste groep bezoekers is 55 jaar en ouder. Opvallend is dat het gebied veel bezoekers trekt van buiten de directe omgeving en gezien de ligging trekt het natuurlijk ook veel bezoekers van buiten de provincie (met name Zuid-Holland, maar ook Utrecht).

Kwaliteit: "Het is een prachtig gebied, afwisselend landschap en veel te zien met mooie wandelpaden. Je mag er van de paden af en het fijne is dat er geen fietsers zijn. Leuke excursies. Goede parkeergelegenheid en bij ingang gezellige horeca."

Verbeterpunt : "Maar 1 betaalautomaat bij ingang met lange rijen, te weinig zitmeubilair, ruimere parkeergelegenheid"

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de gebieden voornamelijk worden benut voor het genieten van de natuur waarbij men vooral gaat om te wandelen, maar ook een bezoek aan horeca als een belangrijk element wordt gezien (de kust scoort ook het hoogst op bestedingen van alle natuurgebieden). Tussen de gebieden zijn soms duidelijke verschillen in leeftijdsgroepen en ook herkomst gebieden. Uit de genoemde kwaliteiten en verbeterpunten komt duidelijk naar voren dat er bij de beleving en waardering van gebieden sprake is van invloed van de seizoenen (zomer of winter) en perceptie: diverse gebieden scoren zowel op de kwaliteit 'rust' als het verbeterpunt 'drukke'. Wat betreft de kwaliteiten worden het meest genoemd de kwaliteit en diversiteit van de natuur, het brede strand en rust maar ook de aanwezigheid van aantrekkelijke horeca. Als verbeterpunten is vaak de drukke genoemd, beperkt aantal rustplaatsen en met name de behoefte aan meer parkeermogelijkheden. De drukte op het strand wordt vooral ervaren door de drukte vanuit de aanwezigheid van veel mensen (in combinatie met parkeerproblemen) en niet zozeer door de aanwezige bebouwing en activiteiten.

Naast de Nederlandse kustbezoeker wordt er ook veelvuldig door internationale bezoeker gebruik gemaakt van het Noord-Hollandse kustproduct. In 2016 is de 'Kustmonitor 2015' van het NBTC verschenen: een onderzoek naar de concurrentiepositie van de Nederlandse kust. De internationale gasten die de Nederlandse kustregio's het meest bezoeken zijn Duitsers en Belgen en in het bijzonder Duitsers en Belgen afkomstig uit Nordrhein-Westfalen en Vlaanderen. Jaarlijks verblijven bijna 2,3 miljoen buitenlanders aan de Nederlandse kust, waarvan bijna 1,6 miljoen Duitsers en zo'n 400.000 Belgen. Duitsers bezoeken met name de Noord-Hollandse en Zeeuwse kust en Belgen vooral de Zeeuwse kust.

De Duitse kust bezoekers geven aan dat de Nederlandse kust vooral wordt geassocieerd met mooie, schone en weidse stranden en de lucht is er zuiver. De Belgische kust bezoekers associëren de Nederlandse kust met rust, vrije natuur, mooie stranden, uitgestrekte duinen en fietsen.

Door Belgische en Duitse gasten wordt de Noord-Hollandse kust gezien als bruisend, modern en aantrekkelijk"

De internationale gasten geven aan dat de sterke punten van de Nederlandse kust zijn: goede fiets- en wandelmogelijkheden, maar ook een vriendelijke bevolking, goed bereikbaar en een weids uitzicht worden gezien als goed passend bij de Nederlandse kust. De Nederlandse kust wordt ook relatief vaak geassocieerd met mooie schone en weidse stranden. De Noord-Hollandse kust scoort het hoogst op het aantrekkelijk achterland en aanbod van aantrekkelijke steden in de buurt.

Bijlage 2 - Natuurbeschrijving

De duinen van Noord-Holland vormen een op Europese schaal uniek natuurgebied, dat grotendeels ononderbroken langs de kust doorloopt van Texel tot aan de grens met Zuid-Holland. De duinen kenmerken zich door een hoge dynamiek, die het gevolg is van de grote invloed van wind en zand vanuit zee. Er is meestal eenzelfde west-oost zoneringspatroon, van een zeereep met daarachter een uitgestrekt gebied met open duin, met vochtige duinvalleien, duinheide en hier en daar een duinmeer, dat verder landinwaarts overgaat in duinbossen. In noord-zuid richting is van belang dat bij Bergen de duinen overgaan van kalkarm (in het noorden) in kalkrijk (in het zuiden). De grote variatie van milieumomstandigheden die het duingebied hierdoor kent in droog-nat, hoog-laag, voedsel arm-voedselrijk en kalkarm-kalkrijk maakt dat de verscheidenheid aan vegetaties in de duinen groot is.

Duinen zijn onderdeel van het systeem strand-duin-binnenduintrand. Dat betekent dat naast de noord-zuid relatie/eenheid zeker ook de west-oost relatie essentieel is. Dit biedt nog potentie. Welke dit zijn verschilt per deelgebied (zie hieronder beschreven per deelgebied).

Ook de strook direct achter de duinen, de binnenduintrand, vormt een zeer afwisselend gebied, met naast bollenvelden veel graslanden en buitenplaatsen. Deze strook heeft hoge natuurpotenties vanwege de afstroom van schoon duinwater naar het gebied, die nog niet overal optimaal worden benut. De binnenduintrand is van belang in het kader van de Oost Atlantische trekroute. Ieder voor- en najaar bezoeken miljoenen trekvogels de Waddenzee waarvan een deel doortrekt naar het zuiden. In de natte moerasachtige percelen in de binnenduintrand kunnen de vogels rusten en foerageren. Hiervoor zouden op verschillende plaatsen stukken natte natuur ingericht en beheerd moeten worden. Dit kan gecombineerd worden met de kwel uit de duinen naar het achterliggende gebied. Er hoeft hiervoor niet een aaneengesloten strook worden vrijgemaakt.

In alle duingebieden vormt - naast de vastlegging van de zeereep vanuit kustveiligheidsoverwegingen - de hoge stikstofneerslag een grote bedreiging voor deze verscheidenheid. Die neerslag leidt tot vermesting en verzuring (pokoneffect) waardoor de oorspronkelijke duinvegetaties verdwijnen en sterk vergrassen en “verbramen en verbrandnetelen”. Gevolg hiervan is dat de natuurlijke dynamiek van de duinen verdwijnt. In de afgelopen jaren zijn in veel duingebieden maatregelen genomen om de negatieve effecten van de overbelasting met stikstof tegen te gaan.

Eiland: Duinen van Texel

Aaneengesloten brede duinen met complete zoneringspatroon, zelfs met zeekreek de slufte. In het zuiden hebben de natuurlijke wind- en waterdynamiek vrij spel (de Hors en Noorderhaaks). Natuur heeft hier het primaat. Broedende, rustende en foeragerende vogels en zeehonden zijn kwetsbaar voor verstoring. Dat verdient bijzondere aandacht.

In het brede middengebied gaat de aandacht uit naar het omvormen van het bos naar gevarieerd loofbos en naar het natter maken van duinvalleien en oude landbouwenclaves; waterhuishouding meer richten op natuur. Daar sluit bij aan de aandacht voor de waterhuishouding in de binnenduintrand (kwel). Op enkele plaatsen in het duin is een toename van de winddynamiek mogelijk. Op veel plaatsen wordt gestreden tegen de gevolgen van hoge stikstofdepositie (begrazing, plaggen, maaien).

Kop: Duinen Den Helder Callantsoog, Zwanenwater-Pettemerduinen, Hondsbossche duinen

Een deels man-made kuststrook, opgebouwd uit zanddijken met een relatief smalle strook duinontwikkeling, strandvlaktes en duinvalleien. Ondanks de smalle duinen in dit deel kent het een grote diversiteit (duinen, duingraslanden, duinheiden, valleien). Er is in dit deel sprake van een “onnatuurlijk” scherpe grens tussen duin en agrarisch land.

Naast de aaneengesloten duinstrook is het nollenlandschap bij Callantsoog (kleine duintjes met tussenliggende graslanden) uniek voor de Hollandse kust. Dit is de enige plaats in de Kop waar sprake is van een natuurlijke/geleidelijke overgang van duin naar het achterland. Het Zwanenwater is als groot duinmeer/moeras met veel rust uniek en van grote betekenis voor kust-, moeras- en zeevogels.

In de duingebieden in de Kop komt nog een kleine tapuitenpopulatie voor, een bedreigde vogelsoort die bijna verdwenen is. Om maatregelen te kunnen nemen om de tapuit te behouden is een tapuitenconvenant afgesloten tussen de gemeen-

ten, de provincie en Landschap Noord-Holland. Het heeft tot doel de duinenecotoop te verbeteren en de afstemming met andere gebruiksfuncties te optimaliseren. Een van de afgesproken acties die tot doel heeft het leefgebied van de tapuit te vergroten is het uitvoeren van onderzoek ten behoeve van een betere afstemming tussen natuur en recreatie.

De duinen bij Den Helder zijn breed en hebben kenmerkende duingraslanden en duinheide. Samen met de zuidelijker, smalle duinstrook is dit het leefgebied van de tapuit. De aandacht is hier gericht op het toenemen van de winddynamiek en meer kale (stuif) plekken. Door het stoppen van de waterwinning bij Den Helder in de tachtiger jaren en de aanzienlijke stijging van de grondwaterstand zijn er volop kansen voor het ontwikkelen van vochtige duinvalleien, die op enkele plekken al zijn benut. De aangeplante bossen van de Donkere Duinen hebben geen hoge vegetatiewaarde.

Achter de smalle duinenrij van Callantsoog is nauwelijks sprake van kwelwater dat voor natuur in de binnenduintrand benut zou kunnen worden. Omgekeerd: de waterhuishouding in het duin wordt negatief beïnvloed door de lage peilen in het agrarisch land. Dit heeft er toe geleid dat het Zwanenwater aan de oostkant afgeschermd is met een (water afsluitend) kwelscherm. Aan de noordzijde van het Zwanenwater (de Nollen van Abbestede) treedt wel kwelwater uit dat goed (en nog meer dan thans) benut kan worden.

Het Zwanenwater heeft in alle opzichten een bijzonder hoge natuurwaarde en - betekenis. Alleen het noordelijk deel is toegankelijk voor rustige natuurgerichte recreatie. De Pettemerduinen staan veel meer onder invloed van recreatie en bedrijvigheid. De onderzoeklocatie van ECN/NRG neemt een grote hap uit het gebied. Desondanks komen er habitats voor van alle kenmerkende duinzones.

De binnenduintrand van deze duinen in de Kop van Noord-Holland vertoont een opvallend onnatuurlijk karakter. Potenties voor verdere natuurontwikkeling zijn er in ieder geval in het gebied van de Nollen (Callantsoog-Abbestede). De binnenduintrand kan meer dan nu hersteld worden als schakel in de belangrijke Oost Atlantische trekvogelroute. Er zouden 'stapstenen' (waterrijke moerasgebiedjes van 1-5 ha) kunnen worden toegevoegd. Voor eventuele nieuwe recreatieve ontwikkeling geldt dat deze niet met de ecologische noord-zuid relaties op gespannen voet mogen staan.

De nieuwe Hondsbossche duinen zijn aangelegd in het kader van kustveiligheid. Nieuwe waarden zijn in ontwikkeling. De kustzone achter de dijk is uniek. Dit gebied heeft een belangrijke functie voor vogels: rust, foerageren, doortrekken en broeden. De wateren, de rietstroken en het ganzenland van Harger- en Pettemerpolder en Abtskolk en de Putten zijn door hun (brakke) kwaliteit van hoge betekenis, niet alleen voor vogels, ook als flora- en faunarijke graslanden. Door herverkaveling en inzet van provinciale gronden wordt een goede combinatie met extensieve natuurlandbouw voorbereid. De rust en openheid in dit gebied zijn een bijzondere kwaliteit voor dier én mens.

Parkduinen : Schoolse Duinen, Noord-Hollands Duinreservaat

De brede zone van de Parkduinen hebben een hoge natuurwaarde van internationaal belang. De grote breedte maakt dat het duingebied en de ontstaansgeschiedenis (oude- en jonge duinen) zelf alle denkbare diversiteit heeft, waarbij de kalkovergang nog een extra dimensie vormt. De breedte zorgt ook voor veel kwelwater aan de binnenduintrand en daarmee volop potentie voor geleidelijke en meer natuurlijke overgangen naar het achterland. De aandacht is hier al langer op gericht en er zijn inmiddels diverse natuurinrichting-projecten gerealiseerd. Afgezien van de situatie rondom Egmond (scherpe overgang van duin naar bollenland) biedt de binnenduintrand met vanouds grasland en duinrellen, nog veel meer kansen voor een duinzoom met meer natuur- en belevingswaarde, inclusief doorzichten.

Het gebruik van deze duinen is al eeuwen intensief. Het zeedorpenlandschap (bij Egmond en Wijk aan Zee) is als overblijfsel daarvan in vele opzichten (natuurwaarde, cultuurhistorie) een bijzondere toevoeging op de natuurlijke ontwik-

keling. Een ander intensief gebruik is de waterwinning. Door nieuwe technieken en meer natuurgerichte inrichting van de winmiddelen (kanalen) is dit gebruik eerder een welkome aanvulling voor het duinecosysteem dan een bedreiging. De kansen voor vochtige duinvalleien worden meer benut. De duinbossen (zeker op de oude duinen) aan de binnenduinrand vertegenwoordigen een unieke hoge natuurwaarde. Dat geldt in veel mindere mate voor de bosaanplant met naaldbomen. Hier wordt ingezet op omvorming naar gevarieerd en gemengd bos.

Voor het instandhouden en vergroten van de natuurlijke duinecosystemen worden veel ingrepen voorzien, overigens grotendeels in vervolg op de al afgeronde natuurprojecten. Dit betreft naast het vergroten van de winddynamiek (stuifplekken, kerven in de zeereep) ook het kappen van bomen. Er wordt op veel plekken toegewerkt naar een meer natuurlijk duinlandschap dan het huidige. Het vergroten van de wind- en zanddynamiek vanuit zee en strand (herstellen van de west-oost relatie in het kustecosysteem) maakt daar onderdeel van uit. Ontwikkelingen die deze beweging in de weg staan zijn ongewenst. In de duinen verdienen de noord-zuid relaties op sommige plaatsen verbetering. Het gaat om de passeerbaarheid van de strandwegen en bij Egmond om het daadwerkelijk ruimte maken voor een (smalle) duinstrook.

Metropoolkust: duinen Wijk aan Zee en IJmuiden

Kenmerkend voor deze zone van de kust is dat er van het duinsysteem alleen nog een zeereepzone over is, die bovendien intensief gebruikt wordt. Desondanks komen er in de duinen ten zuiden van Wijk aan Zee zeer hoge natuurwaarden voor (inclusief orchideeën) en de nieuw gevormde natte duinvalleien (strandvlakte) in het Kennemerstrand. Deze parels zijn bijzonder kwetsbaar vanwege aard en ligging.

Oase: duinen Kennemerland-Zuid en Amsterdamse Waterleiding Duinen

Deze brede duinen zijn in natuurwaarde vergelijkbaar met die van de Parkduinen. Aanvullend is de binnenduinrandzone met oude duinen op strandwallen afgewisseld met strandvlakten. In deze zone vertegenwoordigen de landgoederen internationale kwaliteit. Hier komt het kwelwater tot zijn recht in natte strandvlaktes (binnenduinrandgraslanden) en duinrellen. Vanuit de binnenduinrand is, anders dan in Parkduinen, geen verbinding met de achterliggende polder mogelijk door bebouwing.

De west-oost relatie tussen strand en duinen dient verbeterd te worden zodat de wind- en zanddynamiek weer toegang krijgt tot de duingraslanden. Hier is in de afgelopen jaren een grote stap gemaakt in het project Noordwest natuurkern. Door het stoppen van de waterwinning (Nationaal Park Zuid Kennemerland) in de negentiger jaren (verhoging van de grondwaterstand) is via een masterplan veel herstel gepleegd aan natte duinvalleien.

In het gehele duingebied van Oase is bovendien reeds veel inzet gepleegd op het bestrijden van exoten en door plaggen en graven tegengaan van de verstikkende/verruigende werking van de hoge stikstofneerslag. Dit wordt de komende jaren (in het kader van Programma Aanpak Stikstof) voortgezet.

Aan het herstellen van de noord-zuid relaties is en wordt gewerkt door de bouw van drie natuurbruggen. Daarmee is dit duingebied onderling verbonden voor de belangrijkste diergroepen. Dit ondanks de bebouwing van Zandvoort-Bentveld-Aerdenhout.

Bijlage 3 Betrokken partijen en kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de kust

Hieronder volgt een niet uitputtend overzicht van de kaders en de verantwoordelijkheden van de diverse betrokken partijen als het gaat om ontwikkelingen in het kustgebied, ingedeeld per overheidslaag. Het overzicht laat zien dat er al veel gebeurt om de kust te beschermen. Ook de provincie doet veel, zowel met juridische instrumenten (PMV/PRV) als met zachtere instrumenten.

Tabel 1 Betrokken partijen en kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de kust

Overheid	Verantwoordelijkheid	Kader (wetgeving, beleid)	Wat doet dat kader? Wat staat er in?	Vergunningen
Rijkswaterstaat	Waterbeheer en waterveiligheid Hoofdwatersysteem	Waterwet Waterbesluit en -regeling	Reguleren (mede)gebruik waterstaatswerk	Watervergunning
	Publiekrechtelijkbeheer Waterstaatswerken Noordzee, incl strand	Waterwet Waterbesluit en -regeling	Reguleren (mede)gebruik waterstaatswerk (waterkering, kwaliteit, kwantiteit, waterstaatkundig)	n.v.t.
	Feitelijk beheer Waterstaatswerken, inspecties en feitelijk onderhoud	Waterwet Waterbesluit en -regeling	Regelt zorgplicht RWS t.a.v. in stand houden BKL en meegroeien van kustfundament met zeespiegel (d.m.v. suppleties)	n.v.t.
Rijksvastgoedbedrijf	Privaatrechtelijkbeheer Rijksvastgoedeigendom Staat w.o. grond Noordzee, incl strand	Burgerlijk Wetboek	Reguleren privaatrechtelijke verhoudingen o.a. door overeenkomsten grond Noordzee, incl strand	n.v.t.
Provincie Noord-Holland	Ruimtelijke toekomstvisie	Structuurvisie	Kader voor locaties jaarrond strandpaviljoens	
		Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)	Regels voor Ruimtelijke plannen (bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen) Zie een uitgebreide opsomming onderaan	Plannen die in strijd zijn met de PRV: Provincie kan zienswijze indienen en zonodig een reactieve aanwijzing.
		Provinciale Milieuverordening (PRV)	Milieubeschermingsgebieden: grondwaterbeschermingmethet oog op waterwinning; stiltegebiedenengeluidszones - voorkomen of beperken van geluidshinder; beschermingaardkundigemonumenten.	

Tabel 1 Betrokken partijen en kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de kust

Overheid	Verantwoordelijkheid	Kader (wetgeving, beleid)	Wat doet dat kader? Wat staat er in?	Vergunningen
Provincie Noord-Holland		Strategische Agenda Kust/ Structuurvisie	Stimuleren gemeenten om identiteit kustplaatsen te versterken.	
		Leidraad landschap en cultuurhistorie	Hangtonderde PRV (artikel 15), stelt regels, maar kan ook werken als inspiratie, vandaar apart benoemd.	
		Handreiking verblijfsrecreatie	Hangt onder de PRV (artikel 5a), is een handreiking bij de PRV voor ruimtelijke onderbouw (en beoordeling) van plannen.	Opmerking: bij de wijziging van de PRV blijft de handreiking bestaan.
	Vergunningverlening en handhaving in het kader van de Nbwet (uitbesteed aan RUD)	Aanwijzingsbesluit Natura 2000 gebied	De duingebieden tussen de badplaatsen in Noord-Holland zijn vrijwel volledig aangewezen als Natura 2000-gebied. Op deze gebieden is de Wet Natuurbescherming van toepassing, die het alleen in zeer uitzonderlijke gevallen mogelijk maakt dat ontwikkelingen plaatsvinden die de beschermde natuur aantasten. Wanneer bebouwing aan het strand of aan de binnenkant van de duinen, buiten de Natura 2000-gebieden plaatsvindt, moet worden aangetoond dat er geen negatieve effecten op de natuur binnen het Natura 2000-gebied optreedt.	Nbwet-vergunning (uitbesteed aan RUD)
	Opstellen Natura 2000 beheerplannen i.h.k.v. de Nbwet	Natura 2000 beheerplannen	Maatregelen om Natura 2000 doelen te bereiken	

Tabel 1 Betrokken partijen en kaders bij ruimtelijke ontwikkelingen aan de kust

Overheid	Verantwoordelijkheid	Kader (wetgeving, beleid)	Wat doet dat kader? Wat staat er in?	Vergunningen
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Rijnland	Verantwoordelijk voor waterkerende functie van de waterkeringen	Keur	Gebods- en verbodsbepalingen	
		Legger	Begrenzing toepassing keur (waar gebod/verbod keur van toepassing)	
		Beleidsregels watervergunningen strandbebouwing		Watervergunning
		Aanwijzingenbesluit N2000 gebied		Nbwet-vergunning
Gemeente	Belangenafweging gebruik strand	Strandnota	Fungeren vaak als toetsings- of sturingsinstrument. Voorwaardenscheppend voor ontwikkelingen.	
		Bestemmingsplannen	Welke functies waar toestaan? Onder welke voorwaarden? Moet passen in kaders Wro, Wabo, Barro en PRV	Omgevingsvergunning
	Verantwoordelijk voor openbare veiligheid	APV	Verbodsregels	
Terreinbeheerder	Eigenaar en beheerder natuurgebieden (duinen)			Belanghebbende
Waterleidingbedrijven (PWN - Waternet)	Verantwoordelijk voor openbare drinkwatervoorziening	Drinkwaterwet	Bepalingen mbt productie en distributie van drinkwater	

Tabel 2 - Regels in de PRV nader beschreven

Artikel	Wat doet het artikel?
Aardkundig waardevol gebied (art. 8)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten moeten aangeven in hoeverre ze bijzondere aardkundige waarden beschermen ingeval van nieuwe ontwikkelingen. • In de praktijk is dit een zacht artikel, indien geen bescherming dan kunnen wij plannen niet tegenhouden.
Regels voor verstedelijking (art. 5a)	<ul style="list-style-type: none"> • Regels voor verstedelijking. Er mag niet zomaar gebouwd worden: nut en noodzaak moet aangetoond worden voor bedrijventerreinen, wonen, detailhandel, bungalowparken, strandbebouwing etc. • Dit artikel sluit aan op de wettelijk verplichte toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking (Bro). • Regionale afstemming staat centraal.
Ruimtelijke Kwaliteitseisen (art. 15)	<ul style="list-style-type: none"> • Vertedelijking in het landelijk gebied en nieuwe windturbines moeten voldoen aan de ruimtelijke kwaliteitseisen in artikel 15. • Het gaat bijv. om uitgangpunten mbt landschapstypen, dorpsstructuur, openheid, structuurlijnen, etc. uit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Ook: ontwikkelingsgeschiedenis landschap, ordeningsprincipes van het landschap, inpassing, bebouwingskarakteristieken, etc.
Recreatiewoningen (art. 18)	<ul style="list-style-type: none"> • Bevat o.a. verbod op permanente bewoning (maar gaat niet direct over duurzaam ruimtegebruik).
EHS (art.19)	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op ontwikkelingen die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten. • Nieuwe activiteiten slechts mogelijk indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en negatieve aspecten worden beperkt of gecompenseerd. • Activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan de natuurdoelen zijn toegestaan. • Ruimte voor ruimte is niet mogelijk.
Strandzoning (art. 31)	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarrond strandpaviljoens, jaarrond reddingsbrigades en jaarrond sportpaviljoens zijn alleen mogelijk binnen de aangewezen zones.
Weidevogelleefgebied (art 25)	<ul style="list-style-type: none"> • Alleen van toepassing op enkele gebieden in de kop van Noord Holland. Overlapt soms met EHS. • Het is een 'nee, tenzij ... '- regime. Er gelden verschillende voorwaarden. Er moet in ieder geval sprake zijn van een groot openbaar belang, er zijn geen reële alternatieven en negatieve aspecten worden beperkt of gecompenseerd. • Verder wordt uitzondering gemaakt voor de Ruimte voor Ruimte regeling. Deze kan onder voorwaarden van compensatie worden toegepast.

Tabel 2 - Regels in de PRV nader beschreven

<p>Unesco (art. 20-22)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de Noordzeekust bijna niet relevant, maar wel van toepassing op het Forteiland IJmuiden. • Nieuwe bebouwing is uitsluitend mogelijk indien sprake is van een groot openbaar belang, er mitigerende en/of compenserende maatregelen plaatsvinden, er geen sprake is van grootschalige bebouwing en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. • De Ruimte voor Ruimte regeling kan niet worden toegepast. • Nieuwe functies mogen uitsluitend als deze de kernkwaliteiten van de erfgoederen behouden of versterken, zoals bedoeld in de Leidraad.
<p>Wind (art. 32)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod op wind op land. Alleen een herstructureringsgebied bij Beverwijk/IJmuiden. • Regels met betrekking tot wind op zee (12 mijlszone).
<p>Zon (art. 32a)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zon bij voorkeur binnen BSG. • Onder voorwaarden buiten BSG mogelijk, maar eerst in 'wachtlandschappen' en nutsfuncties.

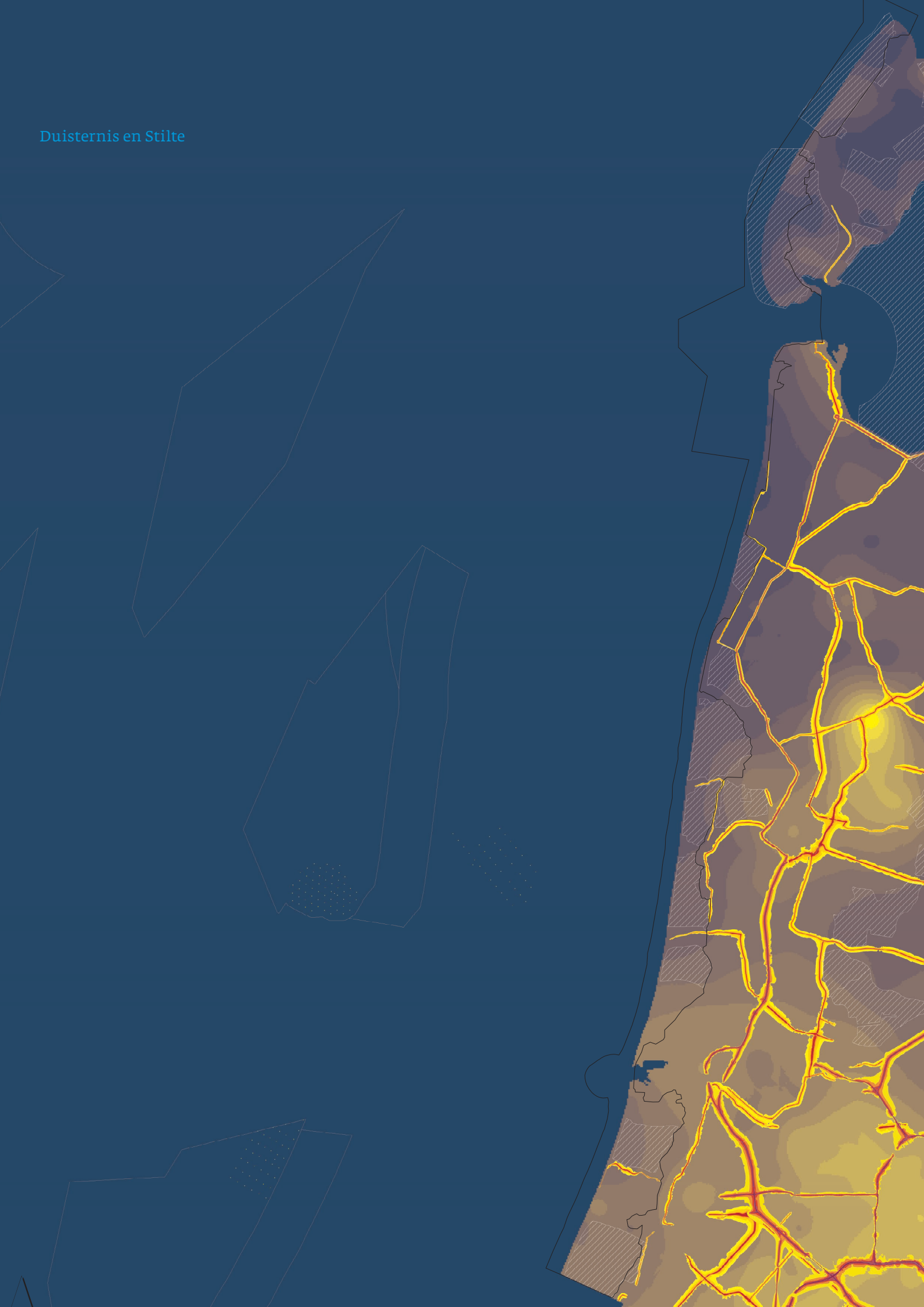
Tabel 3 - Regels in de PMV nader beschreven

Artikel	Wat doet het artikel?
Grondwater bescherming met het oog op waterwinning (art. 5.1.1. t/m 5.4.5)	<ul style="list-style-type: none"> Langs de Noord-Hollandse kust zijn diverse gebieden gelegen waar grondwater wordt gewonnen t.b.v. de productie van drinkwater. In de Provinciale Milieuverordening (PMV) zijn voor deze gebieden –grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden- regels opgenomen die gelden ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater. In de PMV (art. 5.1.1. t/m 5.4.5) zijn zowel instructies opgenomen als een overzicht van verboden activiteiten. Een viertal gebieden wordt langs de kust beschermd; Bergen, Noord-Kennemerland, Zuid Kennemerland en Amsterdamse Waterleidingduinen. Het belang van drinkwater is zwaarwegend. Alleen in een bijzonder geval van algemeen belang kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen voor bepaalde verboden. Aan de ontheffing worden voorschriften verbonden die de hoogst mogelijke vorm van bescherming voor de kwaliteit van het grondwater bieden.
Stiltegebieden (art 4)	<ul style="list-style-type: none"> Geldt voor gebieden langs de hele Noord-Hollandse kust In een stiltegebied is het verboden om een toestel te gebruiken, indien daardoor de ervaring van de natuurlijke geluiden kan worden verstoord. Voor het uitvoeren van activiteiten binnen een stiltegebied is een ontheffing nodig.
Bescherming aardkundige monumenten (art 6)	<ul style="list-style-type: none"> Geldt voor het gehele Duingebied. Het is verboden in of op een in artikel 6.1 genoemd aardkundig monument, handelingen te verrichten, die het aardkundig monument kunnen aantasten. Onder de in het eerste lid genoemde handelingen, worden in ieder geval begrepen: <ol style="list-style-type: none"> Betreden met voertuigen met hoge wiellasten (>40kN) en hoge bandspanningen (200kPA (2 bar)) die ondergrondverdichting veroorzaken; installeren van bodem-energiesystemen; ontgronden, egaliseren en afgraven voor commerciële doeleinden; ondergrondse infrastructuur; permanente peilverlagingen; storten op of in de bodem of het bedrijven van een stortplaats; graven; natuurbouwprojecten, niet vallend onder de projecten als genoemd in artikel 6.5, eerste lid, onderdeel c.

Tabel 4- Wet Natuurbescherming

Artikel	Wat doet het artikel?
Wet Natuurbescherming/ Natura 2000 (art 2.4)	<ul style="list-style-type: none"> Geldt voor het hele duin gebied van Texel tot Kennemerland-Zuid. Gedeputeerde staten leggen, indien dat nodig is voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, aan degene die in hun provincie een handeling verricht of het voornemen daartoe heeft, een verplichting op om: informatie over de handeling te verstrekken; de nodige preventieve of herstelmaatregelen te treffen; de handeling overeenkomstig daarbij gegeven voorschriften uit te voeren, of de handeling niet uit te voeren of te staken.

Duisternis en Stilte

Beleid en beschermingregimes

Legenda

Dynamiek kust

Mate van dynamiek

- geen instuiving
- instuiving alleen zeereep
- instuiving voorbij zeereep
- maximale dynamiek

Dynamiek kust_2

Mate_van_D

- geen instuiving
- instuiv. alleen zeereep
- instuiv. voorbij zeereep
- maximale dynamiek

Dynamiek kust_3

Mate_van_D

- instuiv. alleen zeereep
- instuiv. voorbij zeereep
- maximale dynamiek

- Jaarrond_toegestaan
- Herstructureringsgebied WOL
- Stillegebied
- Aardkundig Monument
- Aardkundige Waarde
- Weidevogelleefgebied_clip
- NNN_grote_wateren_2017
- NNN_natuur_2017
- Natura 2000

Grondwaterbeschermingsgebied

Type

- Grondwaterbeschermingsgebied I
- Grondwaterbeschermingsgebied II
- Waterwingebied
- BBG_KERN
- BBG_ALG
- Bufferzone

Basis waterdiepte

DIEPTE

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8

